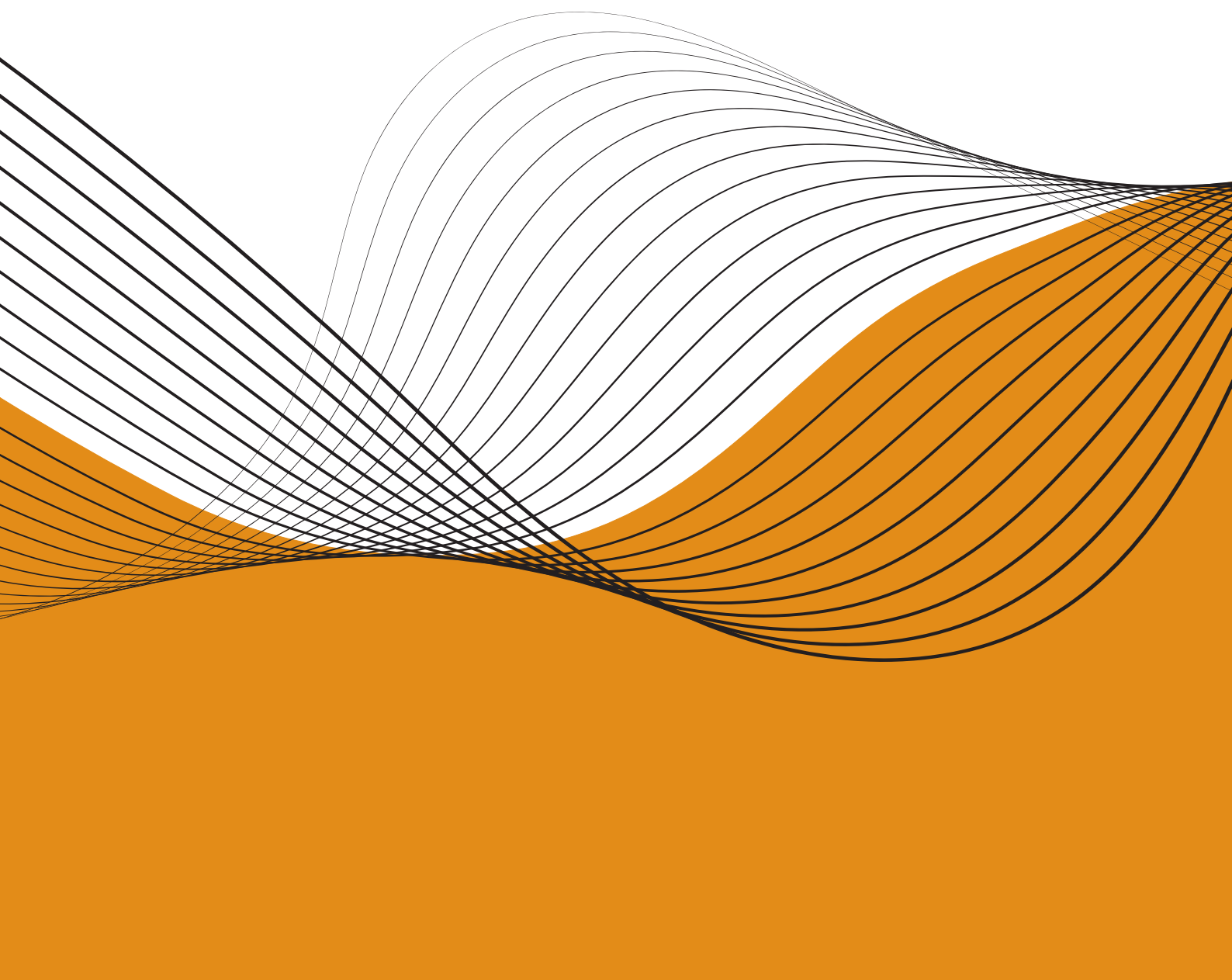

Απολογισμός

Πρώτου Χρόνου Διακυβέρνησης

Μάρτιος 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

επιχειρήσεις	5
Βιώσιμη / Καινοτόμα Οικονομία	6
Πολιτική 1: Αντιμετώπιση των προβλημάτων της ακρίβειας και του πληθωρισμού	6
Πολιτική 2: Υλοποίηση του νέου οικονομικού μοντέλου	8
Πολιτική 3: Προώθηση ολοκληρωμένου φορολογικού μετασχηματισμού	8
Πολιτική 4: Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση	9
Πολιτική 5: Μετάβαση στην πράσινη οικονομία	9
Πολιτική 6: Προώθηση της τεχνολογίας και της καινοτομίας	9
Πολιτική 7: Αναγέννηση του πρωτογενούς τομέα	10
Πολιτική 8: Στήριξη του τομέα της μεταποίησης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	10
Πολιτική 9: Προώθηση του τομέα επαγγελματικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών	11
Πολιτική 10: Ενίσχυση του Τομέα της Ναυτιλίας	11
Πολιτική 11: Τουρισμός	12
Πολιτική 12: Βελτίωση της Αγοράς Εργασίας	13
Πολιτική 13: Αναζωογόνηση της Υπαίθρου	14
άνθρωπος	15
Ανθρωποκεντρική Εκπαίδευση και Προαγωγή του Πολιτισμού για τους Πολίτες του Αύριο	16
Πολιτική 1: Ευρύτερη Εκπαιδευτική Πολιτική	16
Πολιτική 2: Σχολική Εκπαίδευση	17
Πολιτική 3: Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	18
Πολιτική 4: Πολιτισμός	19
Πολιτική 5: Αθλητισμός	19
Στεγαστική Πολιτική	20
Πολιτική 1: Εκσυγχρονισμός θεσμών και προγραμμάτων / σχεδίων	20
Πολιτική 2: Παροχή στοχευμένων και ελκυστικών κινήτρων – Ενεργοποίηση Ιδιωτικού Τομέα	21
Πολιτική 3: Σύγχρονος Πολεοδομικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός	21
Κοινωνική Πολιτική, Ισότητα, Διαφορετικότητα, Ένταξη	22
Πολιτική 1: Εκσυγχρονισμός και Ενίσχυση Θεσμικού Πλαισίου	22
Πολιτική 2: Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός της Επιδοματικής Πολιτικής	23
Πολιτική 3: Σύζευξη οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	23
Πολιτική 4: Με επίκεντρο το παιδί	24
Πολιτική 5: Στηρίζουμε τις πολύτεκνες / τρίτεκνες οικογένειες	24
Πολιτική 6: Διασφαλίζουμε τα δικαιώματα και την ευημερία των ατόμων τρίτης ηλικίας	24
Πολιτική 7: Στηρίζουμε τα άτομα με αναπηρία	25

Ισότητα Γυναίκων και Ανδρών	26
Πολιτική 1: Ενισχύουμε τον ρόλο του Γραφείου Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων και ενσωματώνουμε τη διάσταση του φύλου οριζόντια σε όλες τις κρατικές πολιτικές.....	26
Πολιτική 2: Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών, προστασία των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της ενδοοικογενειακής βίας	26
Πολιτική 3: Έμφυλη Εξωτερική Πολιτική	26
Προσφυγική Πολιτική	27
Πολιτική 1: Επιδιορθώσεις και Αναδομήσεις Προσφυγικών Οικισμών.	27
Πολιτική 2: Εκσυγχρονισμός της διαχείρισης και διάθεσης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών.....	27
Πολιτική 3: Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών.....	27
Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες Υγείας για Όλες και Όλους	28
Πολιτική 1: Εθνική Στρατηγική Υγείας	28
Πολιτική 2: Αναβάθμιση των Υπηρεσιών του ΓεΣΥ και διασφάλιση της βιωσιμότητάς του.....	29
Πολιτική 3: Εθνικά Προγράμματα Πρόληψης και Στρατηγικές.....	30
Πολιτική 4: Φάρμακα και Φαρμακευτική Καινοτομία	30
Πολιτική 5: Ψυχική Υγεία και Απεξάρτηση.....	30
Πολιτική 6: Αποτελεσματική λειτουργία των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων (ΟΚΥΠΥ).....	30
Επενδύοντας στο Μέλλον (Νεολογία)	32
Πολιτική 1: Προωθούμε τη συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων	32
Πολιτική 2: Ενισχύουμε τις δεξιότητες των παιδιών για να τους διευκολύνουμε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και δημιουργούμε προϋποθέσεις για αξιοπρεπή εργασία	32
Πολιτική 3: Προωθούμε ίσες ευκαιρίες στη διαβίωση και στην εκπαίδευση.....	32
Μετανάστευση – Αποτελεσματική αντιμετώπιση	33
Πολιτική 1: Δημιουργούμε Υφυπουργείο Μετανάστευσης, Ασύλου και Ένταξης	33
Πολιτική 2: Αποτροπή των παράτυπων ροών και καταπολέμηση των δικτύων των διακινητών προσώπων	33
Πολιτική 3: Επίσπευση των διαδικασιών που αφορούν αιτήσεις ασύλου, ιδιαίτερα των πρόδηλα αβάσιμων και πάταξη της αδήλωτης εργασίας.....	34
Πολιτική 4: Αναβάθμιση Υποδομών	34
Πολιτική 5: Ένταξη των νόμιμα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.....	34
Πολιτική 6: Ενισχύουμε τις συνεργασίες ως κράτος – μέλος της ΕΕ	34
Πολιτική 7: Προωθούμε πολιτική για ασυνόδευτα ανήλικα	35
πολιτεία	36
Ανασύνταξη του κράτους	37
Πολιτική 1: Προώθηση Θεσμικών Μεταρρυθμίσεων.....	37
Πολιτική 2: Καθιέρωση της Συμμετοχικής Δημοκρατίας.....	38
Πολιτική 3: Αυστηρή Επιβολή των Κανόνων και Μηδενική Ανοχή.....	38
Πολιτική 4: Πλήρης λογοδοσία και αποτελεσματικότητα μέσα από τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης	39

Κράτος Καταλύτης στον ψηφιακό μετασχηματισμό	40
Πολιτική 1: Ολοκλήρωση και Ενίσχυση του Ψηφιακού Οικοσυστήματος	40
Πολιτική 2: Δημιουργία Πλήρους Ψηφιακού κράτους	40
Πολιτική 3: Αναβάθμιση Ψηφιακών Δεξιοτήτων	41
πλανήτης	42
Καθαρή ενέργεια	43
Πολιτική 1: Οικονομικά Προσιτή Ενέργεια	43
Πολιτική 2: Πράσινη Μετάβαση	43
Πολιτική 3: Αξιοποίηση Υδρογονανθράκων	44
Πολιτική 4: Άρση της ενεργειακής απομόνωσης	44
Καθαρό περιβάλλον	45
Πολιτική 1: Στόχος η Πράσινη Οικονομία: Αναβάθμιση Θεσμικού Πλαισίου και Διαχείρισης Περιβαλλοντικών Ζητημάτων	45
Πολιτική 2: Συμβολή στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής	45
Πολιτική 3: Προστασία έναντι περιβαλλοντικών πιέσεων και κινδύνων για την υγεία και την ευημερία των πολιτών	45
Πολιτική 4: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της καθημερινότητας	46
Πολιτική 5: Προστασία της πλούσιας βιοποικιλότητας της Κύπρου	46
Πολιτική 6: Κυκλική Οικονομία - Διαχείριση Αποβλήτων	47
Πολιτική 7: Διαχείριση ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών	48
Ενίσχυση αποτρεπτικής ισχύος, Άμυνα και Ασφάλεια	49
Πολιτική 1: Ενίσχυση Αποτρεπτικής Ικανότητας	49
Πολιτική 2: Ισχυρές συνεργασίες – Αναβαθμισμένος ρόλος της Κύπρου	49
Πολιτική 3: Σύγχρονος Ημιεπαγγελματικός Στρατός	49
Πολιτική 4: Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών	50
Ισχυρός εταίρος στην Ευρώπη και τον κόσμο	51
Πολιτική 1: Ενίσχυση και θεσμοθέτηση Συνεργασίας με Γειτονικά Κράτη	51
Πολιτική 2: Πιο Ενεργή και Αποτελεσματική Συμμετοχή Κύπρου στην ΕΕ	51
Πολιτική 3: Υπουργείο Εξωτερικών – Λειτουργία και Δομές	52
Για μια Κύπρο ενωμένη	53
Για τους Τουρκοκύπριους Συμπατριώτες μας	54

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Βιώσιμη / Καινοτόμα Οικονομία

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- την έναρξη της υλοποίησης του φορολογικού μετασχηματισμού,
- τον σχεδιασμό για τη σύσταση Ενιαίας Εποπτικής Αρχής για τους παρόχους διοικητικών υπηρεσιών,
- σημαντικές οριζόντιες και στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, την υλοποίηση της στεγαστικής πολιτικής και την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης,
- την ενίσχυση της Στρατηγικής Προσέλκυσης Εταιρειών και Ταλέντου,
- την ψήφιση από τη ΒτΑ πακέτου νομοσχεδίων για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την προστασία των δανειοληπτών,
- την ανανέωση της συμφωνίας για την ΑΤΑ,
- έγκριση του Εθνικού Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου,
- την ψήφιση νομοθεσίας για το e-kalathi,
- την αναβάθμιση του «Σχεδίου Κατάρτισης Εργαζομένων σε Ξενοδοχειακές Μονάδες που βρίσκονται σε Ολική ή Μερική Αναστολή Εργασιών».

Πολιτική 1: Αντιμετώπιση των προβλημάτων της ακρίβειας και του πληθωρισμού

1. Μέτρα αντιμετώπισης της ακρίβειας αποφασίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Οκτώβριο του 2023. Ο σχεδιασμός των μέτρων, συνολικού προϋπολογισμού €196 εκατ., είναι συνεπής με την προώθηση κύριων προτεραιοτήτων της διακυβέρνησης, όπως την πράσινη μετάβαση και τη στεγαστική πολιτική:
  - 1.1. Κλιμακωτή επιδότηση του κόστους ηλεκτρικού ρεύματος σε 429,000 οικίες και 106,000 επιχειρήσεις για τους τιμολογούμενους μήνες Νοέμβριο 2023 – Φεβρουάριο 2024. Η επιδότηση επεκτάθηκε και για τους τιμολογούμενους μήνες Μάρτιο 2024 - Απρίλιο 2024 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2024.
  - 1.2. Μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων κίνησης κατά 8,33 σεντ το λίτρο για τους μήνες Νοέμβριο 23 - Φεβρουάριο 24. Επεκτάθηκε μέχρι 31 Μαρτίου 2024 με την προαναφερόμενη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.
  - 1.3. Μείωση του φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης στον ελάχιστο συντελεστή για τους μήνες Δεκέμβριο 2023 – Μάρτιο 2024.
  - 1.4. Εφαρμογή μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη, όπως πωλήσεις ψωμιού, γάλακτος, αυγών, καφέ, ζάχαρης παιδικών τροφών και παιδικών πανών και πανών ενηλίκων μέχρι 30 Απριλίου 2024 και κρέατος και λαχανικών, έως τις 31 Μαΐου 2024.
- * Ένταξη φοιτητών πολύτεκνων οικογενειών στο Επίδομα Τέκνου.
- 1.5. Αύξηση 5% στο Επίδομα Τέκνου.
- 1.6. Παραχώρηση εφάπαξ ποσού ύψους €120 σε ΑΜΕΑ/λήπτες επιδόματος διακίνησης αναπήρων.
- 1.7. Παραχώρηση εφάπαξ ποσού ύψους €300 σε δικαιούχους ΕΕΕ που λαμβάνουν επιδότηση ενοικίου/τόκων στεγαστικού δανείου και €500 σε δικαιούχους ΕΕΕ με σοβαρή αναπηρία που λαμβάνουν επιδότηση ενοικίου/τόκων στεγαστικού δανείου.

* Δράσεις που περιλαμβάνονται και σε άλλους Πυλώνες/Προτεραιότητες

- 1.8. Καταβλήθηκε εφάπαξ ποσό €120 σε 4.400 λήπτες του Επιδόματος Διακίνησης, τον Δεκέμβριο 2023, με δαπάνη ύψους €528.000.
  - * Ετοιμασία Σχεδίου Χορηγιών, με τίτλο “Φωτοβολταϊκά για Όλους”, με δυνατότητα αποπληρωμής της επένδυσης εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος μέσω δόσεων.
  - 1.9. Έγκριση και σχεδιασμός Σχεδίου Επιδότησης επιτοκίου στεγαστικών δανείων για δάνεια που συνάφθηκαν το 2022 και 2023.
  - * Σειρά μέτρων για τη Στεγαστική Πολιτική.
2. Τον Φεβρουάριο του 2024, πέραν της επέκτασης οριζόντιων μέτρων, αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η λήψη νέων στοχευμένων μέτρων ύψους €60 εκατ. για την αντιμετώπιση της ακρίβειας:
    - 2.1. Παραχώρηση στοχευμένης εφάπαξ στήριξης σε συγκεκριμένα νοικοκυριά που λαμβάνουν επιδόματα από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, στη βάση εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων.
    - 2.2. Αύξηση κατά €2 εκατ. του Προϋπολογισμού του Σχεδίου Επιχορήγησης για την Αγορά Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Στόχος να αυξηθούν οι δυνητικά πολύτεκνοι δικαιούχοι, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου ενδιαφέροντος που έχουν εκδηλώσει πολύτεκνες οικογένειες για την αγορά ηλεκτροκίνητου οχήματος μέσω του εν λόγω σχεδίου.
    - 2.3. Κατάργηση του ετήσιου τέλους εταιρειών ύψους €350 που επιβάλλεται δυνάμει των διατάξεων του περί Εταιρειών Νόμου.
  3. Δεύτερη προκήρυξη του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες τον Μάρτιο του 2023. Μέχρι σήμερα εγκρίθηκαν 836 προτάσεις με συνολικό ποσό χορηγίας €17,4 εκατ. Στο πλαίσιο της προηγούμενης προκήρυξης του πιο πάνω σχεδίου, παραχωρήθηκε χορηγία σε 675 κατοικίες. Το ποσό της χορηγίας ανήλθε στα €10,2 εκατ.
  4. Τον Δεκέμβριο του 2023 ψηφίστηκε η νομοθεσία για το e-kalathi. Στόχος η διευκόλυνση της ενημέρωσης των καταναλωτών για τις τιμές βασικών καταναλωτικών προϊόντων.
  5. Τον Μάρτιο του 2024, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το νομοσχέδιο το οποίο προνοεί για τον καθορισμό ανώτατων τιμών λιανικής πώλησης σε βασικά προϊόντα (π.χ. εμφιαλωμένο νερό) σε σημεία όπου δεν μπορεί να αναπτυχθεί επαρκής ανταγωνισμός όπως για παράδειγμα αεροδρόμια, γήπεδα, θέατρα.
  - * Ψηφίστηκε από την ΒτΑ τον Ιούνιο του 2023 το νέο πλαίσιο για τον μειωμένο ΦΠΑ κατά την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας, ως αποτέλεσμα εντατικών προσπαθειών και διαβουλεύσεων της κυβέρνησης για επίτευξη κοινά αποδεκτής κατάληξης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΒτΑ προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας.
  6. Από τον Ιούνιο του 2023 αυξήθηκαν οι απολαβές των νέων επιστημόνων, των ασκούμενων δικηγόρων και των ασκούμενων μηχανικών, μετά από συμφωνία της Κυβέρνησης με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο και το ΕΤΕΚ, που προνοεί την μηνιαία καταβολή €750. Μια μηνιαία αύξηση απολαβών για τους δικαιούχους ύψους €100.
  - * Δράσεις που περιλαμβάνονται και σε άλλους Πυλώνες/Προτεραιότητες

7. Τον Νοέμβριο του 2023 τέθηκαν σε ισχύ τρία Διατάγματα και μια Απόφαση σχετικά με την Ενεργειακή Φτώχεια και μέτρα που προστατεύουν τους ευάλωτους καταναλωτές από την ανεπαρκή πρόσβαση των νοικοκυριών σε υπηρεσίες ενέργειας όπως θέρμανση, ψύξη, φωτισμός.

Πολιτική 2: Υλοποίηση του νέου οικονομικού μοντέλου

8. Αναβαθμίστηκε η πιστοληπτική ικανότητα της κυπριακής οικονομίας κατά μια βαθμίδα, από δύο οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης, κατά την περίοδο Φεβρουαρίου – Δεκεμβρίου 2023. Παράλληλα ο οίκος Moody's αναβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της κυπριακής οικονομίας κατά δύο βαθμίδες. Με τη διπλή αναβάθμιση από τον οίκο Moody's επιτεύχθηκε η επαναφορά στην επενδυτική κατηγορία από όλους τους οίκους αξιολόγησης. Επιπρόσθετα, η προοπτική της κυπριακής οικονομίας διαμορφώθηκε από σταθερή σε θετική από δύο οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης.
9. Υποβλήθηκαν 2 αιτήματα πληρωμής από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για εξασφάλιση χρηματοδότησης ποσού ύψους €152 εκατ. Η διαδικασία τροποποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2023. Η Κύπρος συγκαταλέγεται στα 10 πρώτα κράτη-μέλη που έχουν υποβάλει και τρίτο αίτημα πληρωμής από τον Μηχανισμό.
10. Εγκρίθηκε η ενισχυμένη Στρατηγική Προσέλκυσης Εταιρειών και Ταλέντου, τον Φεβρουάριο 2024, με απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου. Οι νέες δράσεις στοχεύουν στην αντιμετώπιση σοβαρών προκλήσεων των επενδυτών και των εργαζομένων τους όπως είναι τα θέματα μετανάστευσης, η πρόσβαση σε στέγαση και εκπαίδευση για τους ίδιους και τις οικογένειές τους, αλλά και η αντιμετώπιση μικρότερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν κατά τη μετάβασή τους στην Κύπρο. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι δράσεις της εφαρμογής της Μπλε Κάρτας για διευκόλυνση της διακίνησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διευκόλυνση της διαδικασίας αδειοδότησης λειτουργίας ιδιωτικών σχολείων για την κάλυψη αναγκών των παιδιών ξένων εργαζομένων, τα κίνητρα για ανάπτυξη γης Build to Rent και η αναθεώρηση των πολεοδομικών κινήτρων για αύξηση της κατασκευής και διάθεσης μονάδων στέγασης.
11. Εγκρίθηκε το Σχέδιο Δράσης για Παροχή Κινήτρων για την Προώθηση των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων τον Ιανουάριο 2024 από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το Σχέδιο Δράσης ετοιμάστηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου και τα κίνητρα αναμένεται να συμβάλουν στην αύξηση του μεγέθους και της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, καθιστώντας τις ακόμα πιο παραγωγικές.
12. Ξεκίνησε η εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού και της χρηματοοικονομικής παιδείας στην Κύπρο, υπό τον συντονισμό της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου και με την στενή υποστήριξη της κυβέρνησης. Στο πλαίσιο της Στρατηγικής υλοποιήθηκαν με επιτυχία δράσεις που αφορούν την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του κοινού για την ανάπτυξη των απαραίτητων χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων.

Πολιτική 3: Προώθηση ολοκληρωμένου φορολογικού μετασχηματισμού

13. Υπογράφηκε η συμφωνία για τον φορολογικό μετασχηματισμό, με έμφαση στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, τη δικαιότερη κατανομή βαρών και την προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων. Η συμφωνία υπογράφηκε τον Σεπτέμβριο του 2023 μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών και Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Βάσει του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, έως τα μέσα του 2024, αναμένεται η αξιολόγηση και διαμόρφωση των προκαταρκτικών προτάσεων και έως το τέλος Αυγούστου 2025 η οριστικοποίηση των απαραίτητων νομοθετημάτων.

➔ Πολιτική 4: Βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στην χρηματοδότηση

14. Συστάθηκε τον Δεκέμβριο του 2023 το Κυπριακό Ταμείο Μετοχικής Χρηματοδότησης (Cyprus Equity Fund). Στόχος η χρηματοδότηση νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων. Η κρατική συνεισφορά στο Ταμείο ανέρχεται στο ποσό των €30 εκατ.
15. Επαναπροκηρύχθηκε με σημαντικές βελτιώσεις, σε διαδοχικές προσκλήσεις την περίοδο Μαρτίου 2023 - Ιανουαρίου 2024, το Πρόγραμμα Disrupt του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας, προϋπολογισμού €10 εκατ., για ενίσχυση της μετοχικής χρηματοδότησης προς τις νεοφυείς και καινοτόμες επιχειρήσεις.

➔ Πολιτική 5: Μετάβαση στην πράσινη οικονομία

16. Εκδόθηκε με επιτυχία τον Απρίλιο 2023 το πρώτο βιώσιμο ομολόγο της Κυπριακής Δημοκρατίας ύψους €1 δισ. δεκαετούς διάρκειας, μια πρωτοβουλία που αποτελεί σημαντικό βήμα της Κύπρου για την ευθυγράμμιση της εθνικής της στρατηγικής για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής με την στρατηγική χρηματοδότησης στις διεθνείς αγορές χρέους. Η επιτυχία αυτή αντικατοπτρίζεται στην ανακάλυψη του ομολόγου από το έντυπο Global Capital ως η πιο αξιολογη έκδοση βιώσιμου ομολόγου από κράτος κατά το 2023.
17. Εγκρίθηκε το σχέδιο για την ενεργειακή αναβάθμιση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μεγάλων επιχειρήσεων με συνολικό προϋπολογισμό €17 εκατ., τον Φεβρουάριο του 2024. Η υποβολή αιτήσεων από πλευράς ενδιαφερομένων θα αρχίσει εντός Απριλίου 2024.
- * Τροποποιήθηκε το σχέδιο για παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ για ίδια κατανάλωση, τον Απρίλιο του 2023 και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά η κατηγορία του εικονικού συμψηφισμού λογαριασμών (virtual net metering). Έτσι δόθηκε η ευκαιρία σε επιχειρήσεις και οικιακούς καταναλωτές, που δεν είχαν τη δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος στην οροφή του υποστατικού τους, να το εγκαταστήσουν σε τεμάχιο και να συμψηφίζουν την κατανάλωση του υποστατικού τους με την παραγωγή του φωτοβολταϊκού.
18. Προκηρύχθηκαν τα ενισχυμένα σχέδια προώθησης της ηλεκτροκίνησης με χορηγία €36,5 εκατ. για αγορά κυρίως οχημάτων, τον Φεβρουάριο 2024.
19. Εγκρίθηκε η Πρόταση για το Νέο Σχέδιο Χορηγιών για την Εισαγωγή Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS), από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Φεβρουάριο του 2024. Στόχος η αύξηση της περιβαλλοντικής απόδοσης οργανισμών και επιχειρήσεων.

➔ Πολιτική 6: Προώθηση της τεχνολογίας και της καινοτομίας

20. Εγκρίθηκε η νέα Στρατηγική για την Έρευνα και Καινοτομία 2024-2026 τον Δεκέμβριο του 2023. Η νέα Στρατηγική επικεντρώνεται στη διαμόρφωση ενός πλαισίου για τη βέλτιστη αξιοποίηση των κρατικών επενδύσεων και των ερευνητικών αποτελεσμάτων, στην καλλιέργεια της Αριστείας, την ανάπτυξη της Καινοτομίας σε ολόκληρο το εύρος του οικοσυστήματος και την προώθηση της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας.
21. Ξεκίνησε τον Μάιο του 2023 η παραλαβή αιτήσεων από το Κεντρικό Γραφείο Μεταφοράς Γνώσης του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας και παρασχέθηκαν εκπαιδεύσεις σε θέματα μεταφοράς γνώσης και ανάπτυξης προϊόντων σε πέραν των 250 επαγγελματιών.

* Δράσεις που περιλαμβάνονται και σε άλλους Πυλώνες/Προτεραιότητες

22. Εξασφαλίστηκαν πρόσθετα €10 εκατ. από το Κεφάλαιο RePowerEU του αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της ΕΕ τον Δεκέμβριο του 2023, για τα προγράμματα χρηματοδότησης του ΙΔΕΚ προς τις επιχειρήσεις, τα οποία συνεισφέρουν στην πράσινη μετάβαση.

Πολιτική 7: Αναγέννηση του πρωτογενούς τομέα

23. Ξεκίνησε η επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τον Πρωτογενή Τομέα, μέσω δομημένου διαλόγου με τις Αγροτικές Οργανώσεις τον Ιανουάριο του 2024.

24. Διπλασιάστηκε ο προϋπολογισμός του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούλιο του 2023. Αφορά στη χρηματοδότηση 562 αιτητών αγροτών/αγροτισσών, εκ των οποίων οι 252 είναι νέοι αγρότες/αγρότισσες, με συνολικό ποσό ενίσχυσης ύψους €60 εκατ.

25. Προκηρύχθηκε το Σχέδιο Χορηγιών (Πρόγραμμα AGRICYGEN) για τη γενετική βελτίωση του πληθυσμού των αιγοπροβάτων της Κύπρου. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Υποβλήθηκαν 43 αιτήσεις και υπογράφηκαν 31 συμβάσεις, εντός του 2023.

26. Στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 υλοποιούνται τα πιο κάτω:

26.1. Οικολογικό Πρόγραμμα για βελτίωση της οργανικής ουσίας και ποιότητας του εδάφους και ορθολογική διαχείριση των θρεπτικών συστατικών. Παρέχεται ενίσχυση σε 1,260 δικαιούχους για τη βελτίωση των εδαφών με συνεπακόλουθη αύξηση της παραγωγικότητας και μείωση του κόστους παραγωγής.

26.2. Μελισσοκομικό Πρόγραμμα με προϋπολογισμό €339,000. Με την εφαρμογή των παρεμβάσεων του Προγράμματος (Τομεακές Παρεμβάσεις) διασφαλίζεται η στήριξη της μελισσοκομίας η οποία, πέρα από το όφελος στην αγροτική οικονομία, επιφέρει ευεργετικά αποτελέσματα στα αγροοικοσυστήματα.

27. Κατά το έτος 2023 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για 5ετή παράταση της μεταβατικής περιόδου για την πλήρη εφαρμογή των προδιαγραφών της παραγωγής του χαλλουμιού ΠΟΠ. Ανατέθηκε, επιπρόσθετα, σε εξωτερικό εμπειρογνώμονα ο υπολογισμός του κόστους παραγωγής για το αιγοπρόβειο και αγελαδινό γάλα. Πραγματοποιήθηκε, επίσης, η έναρξη της συνεργασίας με το Κρατικό Χημείο και το ΤΕΠΑΚ για την πιστοποίηση μεθόδου καταγραφής της εντοπιότητας του γάλακτος, για την πάταξη της χρήσης γαλακτόσκονης στην παραγωγή χαλλουμιού και της πιστοποίησης της αυθεντικότητας του προϊόντος.

28. Εφαρμόζεται από τον Μάρτιο του 2023 νέο μέτρο για τη διατήρηση παλαιών αμπελώνων οινοπαραγωγής και σχέδιο για τη διατήρηση αμπελώνων με την συμμετοχή 317 αιτητών.

29. Ολοκληρώθηκαν τον Οκτώβριο του 2023, τα έργα βελτίωσης του αλιευτικού καταφυγίου Ορμήδειας, συνολικού προϋπολογισμού €1,6 εκατ. δημιουργώντας έτσι, ένα πιο ασφαλές και λειτουργικό περιβάλλον για τους επαγγελματίες αλιείς.

Πολιτική 8: Στήριξη του τομέα της μεταποίησης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

30. Ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2023 η διαβούλευση με τους επιχειρηματικούς εταίρους για αναθεώρηση της Βιομηχανικής Πολιτικής με στόχο τον εντοπισμό και την υλοποίηση δράσεων που θα συνεισφέρουν ουσιαστικά στην ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα.

31. Τον Νοέμβριο του 2023 επαναπροκηρύχθηκε το Σχέδιο Χορηγιών που αφορά στις επενδύσεις σε Οινοποιεία με συνολικό προϋπολογισμό €3 εκατ.

Πολιτική 9: Προώθηση του τομέα επαγγελματικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών

32. Πακέτο νομοσχεδίων, που δίνει λύση στο θέμα των εκποιήσεων πρώτης κατοικίας και μικρής επαγγελματικής στέγης, ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, τον Δεκέμβριο 2023. Πιο συγκεκριμένα, η Βουλή ενέκρινε τη δημιουργία του «δικαστηρίου των εκποιήσεων» για σκοπούς ταχείας εκδίκασης υποθέσεων διαφορών σε δάνεια κύριας κατοικίας. Παράλληλα, με τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, καθίσταται δυνατόν για περισσότερους δανειολήπτες να αποταθούν στο Γραφείο Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, με σκοπό την αναδιάρθρωση του δανείου τους, ένα ζήτημα το οποίο παρέμεινε σε εκκρεμότητα για μεγάλο χρονικό διάστημα.

33. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της εποπτείας και εφαρμογής των κυρώσεων και τη διαφύλαξη του ονόματος της Κυπριακής Δημοκρατίας αποφάσισε, τον Ιούνιο 2023, το Υπουργικό Συμβούλιο. Τα μέτρα αφορούν στον καλύτερο συντονισμό των αρμόδιων αρχών, την ετοιμασία μελετών για αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση του νομικού πλαισίου, και ενέργειες βελτίωσης του branding της Κύπρου σε συνεργασία με επαγγελματικούς συνδέσμους και φορείς. Επιπλέον, ζητήθηκε υποστήριξη από αμερικανούς εμπειρογνώμονες, για παροχή εξειδικευμένης τεχνικής βοήθειας και εκπαίδευσης στις αρχές επιβολής του νόμου, για τη μεθοδολογία και πρακτικές που εφαρμόζονται από τις αμερικανικές αρχές για τη διερεύνηση υποθέσεων που αφορούν στην εφαρμογή των κυρώσεων και των περιοριστικών μέτρων.

34. Ολοκληρώθηκαν και παρουσιάστηκαν τον Ιανουάριο 2024 οι εισηγήσεις των βρετανών εμπειρογνομένων για τη σύσταση της Εθνικής Μονάδας Εφαρμογής Κυρώσεων στο Υπουργείο Οικονομικών. Στη βάση των εισηγήσεων αυτών, δρομολογούνται οι διαδικασίες για συγγραφή νομοσχεδίων για τη σύσταση και λειτουργία της Εθνικής Μονάδας Εφαρμογής Κυρώσεων (ΕΜΕΚ) και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για τις κυρώσεις.

35. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Φεβρουάριο του 2024, ο σχεδιασμός για τη σύσταση Ενιαίας Εποπτικής Αρχής για τους παρόχους διοικητικών υπηρεσιών, με στόχο την ισχυροποίηση της εποπτείας και θωράκιση της Κύπρου ως διεθνής κόμβος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

36. Κατατέθηκε, τον Δεκέμβριο 2023, στη ΒτΑ νομοσχέδιο για τη ρύθμιση της λειτουργίας των Κυπριακών Εταιρειών Διοίκησης Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων. Στόχος του νομοσχεδίου είναι η παροχή περαιτέρω ασφάλειας στους επενδυτές και η αύξηση της ελκυστικότητας της Κύπρου στους Διαχειριστές Επενδυτικών Ταμείων.

37. Ενισχύθηκε η εποπτεία στον χρηματοοικονομικό τομέα μέσω της περαιτέρω στελέχωσης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και της λειτουργίας νέου ηλεκτρονικού συστήματος, το οποίο υποστηρίζει σειρά εξελιγμένων λειτουργιών μέσω υποδομής cloud, με στόχο την ενίσχυση της εποπτικής λειτουργίας.

Πολιτική 10: Ενίσχυση του Τομέα της Ναυτιλίας

38. Συστάθηκε και λειτούργησε, τον Νοέμβριο του 2023, το Μονοθυριδικό Ναυτιλιακό Κέντρο Εξυπηρέτησης “One-Stop Shipping Centre” στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας. Στόχος η ταχύτερη εξυπηρέτηση των ναυτιλιακών εταιρειών.

39. Εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο 2023, από το Υπουργικό Συμβούλιο, το Εθνικό Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο. Στόχος είναι η συμβολή στη στήριξη και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στη θάλασσα, εφαρμόζοντας μια οικοσυστημική προσέγγιση και λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές πτυχές, καθώς και η προώθηση της συνύπαρξης σχετικών δραστηριοτήτων και χρήσεων.
40. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 2023, η σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας της Κυπριακής Σημαίας καθώς επίσης και Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμπλέγματος, μέσω των οποίων θα παρέχονται συμβουλές και εισηγήσεις προς τον εκάστοτε Υφυπουργό Ναυτιλίας ώστε να καλύπτονται όλα τα συμφέροντα της ναυτιλίας.
41. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, τον Ιανουάριο του 2024, σειρά πράσινων κινήτρων για την επιβράβευση πλοίων που επιδεικνύουν αποτελεσματικές μειώσεις εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Ο ετήσιος φόρος χωρητικότητας με βάση το νέο πρόγραμμα πράσινων κινήτρων, θα μειώνεται έως και 30% για κάθε πλοίο που επιδεικνύει μέτρα για τη μείωση των κλιματικών επιπτώσεων, διασφαλίζοντας ότι οι πλοιοκτήτες επιβραβεύονται για την αξιοποίηση βιώσιμων ναυτιλιακών πρακτικών.

Πολιτική 11: Τουρισμός

42. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Δεκέμβριο του 2023, εγκρίθηκαν δυο Σχέδια Κατάρτισης για την ξενοδοχειακή βιομηχανία και τα κέντρα αναψυχής για τη χειμερινή περίοδο. Στόχος η κατάρτιση των εργαζομένων των ξενοδοχειακών μονάδων, οι οποίες βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής εργασιών, με απώτερο στόχο τη βελτίωση των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων και κατ' επέκταση την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.
43. Κατά το 2023 αποδόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της αεροπορικής σύνδεσης της χώρας μας. Ανακοινώθηκαν νέα δρομολόγια και νέα αεροπορικά προγράμματα, από τα αεροδρόμια του Λίβερπουλ, του Μπέρμιγχαμ, της Γλασκώβης, του Μπέλφαστ, της Νάντης, των Βρυξελλών, του Ράντομ, του Ταλίν, ενώ την ίδια στιγμή ενισχύθηκε η αεροπορική σύνδεση με αρκετές άλλες χώρες, τόσο την καλοκαιρινή όσο και τη χειμερινή περίοδο.
44. Συστάθηκε Φορέας Προβολής Τουρισμού, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Μάιο του 2023, με σκοπό τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στις δράσεις προβολής της χώρας μας. Ο Φορέας συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα, ενισχύοντας έτσι τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
45. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 2023, άρχισε η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τουρισμού, το οποίο, στη βάση επεξεργασίας δεδομένων, παρέχει στοιχεία για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν στον Τουρισμό.
46. Αναθεωρήθηκε το σχέδιο επιχορήγησης ξένων αθλητικών ομάδων για προπόνηση / προετοιμασία στην Κύπρο. Κατά το 2023, μέσω του σχεδίου, κατέφθασαν στη χώρα μας 92 ομάδες, ενώ για το 2024 μέχρι στιγμής έχουν επισκεφθεί την Κύπρο για προπόνηση και προετοιμασία 57 ομάδες.
47. Τον Σεπτέμβριο του 2023, το Υφυπουργείο ανακοίνωσε διευρυμένο Σχέδιο Χορηγιών, με στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη βελτίωση της αισθητικής εικόνας των κέντρων εστίασης και διασκέδασης, καθώς επίσης και των καταστημάτων πώλησης παραδοσιακών προϊόντων διατροφής. Αναμένεται να επωφεληθούν 120 επιχειρήσεις με προϋπολογισμό €6 εκατ.

48. Ανακοινώθηκε, τον Φεβρουάριο του 2023, Σχέδιο Χορηγιών, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, για Έργα Αναβάθμισης Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων σε Ύπαιθρο, Ορεινές και Απομακρυσμένες Περιοχές για τον Εκσυγχρονισμό και την Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Τουριστικού Προϊόντος.
49. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Ιανουάριο του 2024, τροποποιητικό νομοσχέδιο για τον “Περί Ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων νόμο”, με σκοπό την τροποποίηση του πλαισίου αδειοδότησης τουριστικών επιχειρήσεων.
50. Κατατέθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, ‘Ο Περί Κέντρων Εστίασης και Διασκέδασης Νόμος’. Σκοπός του νομοσχεδίου είναι ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των κέντρων εστίασης και διασκέδασης.
51. Προκηρύχθηκε εντός του 2023, ο διαγωνισμός για την εξασφάλιση συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ετοιμασία όρων ανοικτού διαγωνισμού και τη διεξαγωγή διαγωνιστικής διαδικασίας με σκοπό την εξεύρεση επενδυτή για την κατασκευή της Μαρίνας Πάφου.
52. Για την ενίσχυση των παραλιακών θερέτρων της χώρας μας, επαναπροκηρύχθηκε τον Φεβρουάριο του 2024 το πετυχημένο σχέδιο επιχορήγησης για ενθάρρυνση έργων για ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών, το οποίο αφορά στην παροχή στήριξης σε τοπικές αρχές. Σημειώνεται ότι κατά το 2023, κατόπιν αξιολόγησης, εγκρίθηκαν για επιδότηση εννέα νέα έργα.
53. Εμπλουτίστηκε περαιτέρω η διαδρομή ‘Heartland of Legends’ που αφορά αυθεντικές εμπειρίες στην κυπριακή ενδοχώρα, την ύπαιθρο και τα ορεινά. Πιο συγκεκριμένα έχουν συμπεριληφθεί νέες επιχειρήσεις και δημιουργήθηκε νέο προωθητικό υλικό για τις ενότητες «Charming Folklore» και «Legendary Events».
54. Με αφορμή τη συμπλήρωση 800 χρόνων από τη βράβευση της κουμανδαρίας ως το καλύτερο κρασί του κόσμου, σχεδιάστηκε πλάνο δράσης για το 2024 με σκοπό τη διεθνοποίηση της Κυπριακής Οινολογίας.

Πολιτική 12: Βελτίωση της Αγοράς Εργασίας

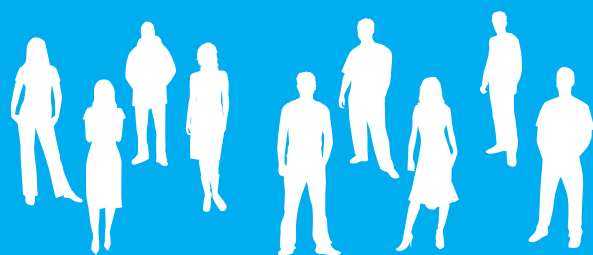
55. Αυξήθηκαν οι απολαβές για περίπου 180.000 εργαζόμενους και 60.000 δικαιούχους παροχών και επιδομάτων, από τον Ιούνιο του 2023, ως αποτέλεσμα της συμφωνίας για την αύξηση του ποσοστού καταβολής της ΑΤΑ από το 50% στο 66.7% του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, στη βάση Μεσολαβητικής Πρότασης που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση, διασφαλίζοντας έτσι την εργατική ειρήνη.
56. Αυξήθηκαν οι απολαβές για περίπου 25.000 χαμηλόμισθους εργαζόμενους, από τον Ιανουάριο του 2024, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος που εκδόθηκε από την Κυβέρνηση για την αύξηση του Εθνικού Κατώτατου Μισθού από τα €940 στα €1.000.
57. Αυξήθηκαν οι απολαβές για περίπου 5.000 χαμηλόμισθους ξενοδοχοϋπάλληλους, από τον Ιούλιο του 2023, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος που εκδόθηκε από την Κυβέρνηση για την αύξηση των κατώτατων μισθών στην ξενοδοχειακή βιομηχανία.
58. Επιτεύχθηκε συμφωνία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις στο ζήτημα μισθοδοτικής ανέλιξης των δημοσίων υπαλλήλων στις κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii), τον Δεκέμβριο του 2023, μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η βελτίωση των απολαβών και της ανέλιξης των υπαλλήλων.

59. Από τον Ιούλιο του 2023 οι εργαζόμενοι προστατεύονται από τις υψηλές θερμοκρασίες και τη θερμική καταπόνηση, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος που εκδόθηκε από την Κυβέρνηση και προνοεί τη διακοπή εργασιών στα εργοτάξια και στις μεταφορές σύμφωνα με τις προειδοποιήσεις του Τμήματος Μετεωρολογίας για τις καιρικές συνθήκες.
60. Ρυθμίστηκαν οι εργασιακοί όροι της τηλεργασίας, με την έγκριση Νομοσχεδίου που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση, τον Νοέμβριο του 2023, και προνοεί την αξιοποίηση της τεχνολογίας για την εξ αποστάσεως εργασία ώστε να εξυπηρετείται η ομαλή λειτουργία της αγοράς εργασίας με την ευελιξία της απασχόλησης και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων.
61. Από τον Δεκέμβριο του 2023 οι εργαζόμενοι προστατεύονται από την παρατεταμένη ορθοστασία, με την έγκριση Νομοσχεδίου που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση και προνοεί τη συμπερίληψη της ορθοστασίας στις υποχρεωτικές εκθέσεις εκτίμησης κινδύνου για την εκτίμηση της ανάγκης για παροχή καθισμάτων ή προγραμματισμό διαλειμμάτων.

Πολιτική 13: Αναζωογόνηση της Υπαιθρου

62. Συστάθηκε, τον Ιούλιο 2023, Διυπουργική Επιτροπή, για προώθηση στοχευμένων μέτρων και δράσεων πολιτικής για την αναζωογόνηση της περιοχής Τηλλυρίας. Προωθείται Σχέδιο για την Αναζωογόνηση της Τηλλυρίας μέσω της υλοποίησης έργων στην περιοχή με ορίζοντα ολοκλήρωσής του το 1ο τρίμηνο 2024.
63. Η ύπαιθρος ενισχύεται με υποδομές υγείας και κοινωνικής στήριξης, όπως για παράδειγμα:
- * Τον Φεβρουάριο 2024 λειτούργησαν εξωτερικά Πνευμονολογικά Ιατρεία στο νέο ανακαινισμένο κτίριο της Πνευμονολογικής – Φυματιολογικής Κλινικής στο Νοσοκομείο Τροόδους,
  - * Αρχές του 2023 ολοκληρώθηκε το κτήριο του Νέου Κέντρου Υγείας Γεροσκήπου, το οποίο λειτούργησε τον Οκτώβριο του 2023, ενώ τον Μάιο του 2023 εφαρμόστηκε σύστημα τηλεϊατρικής στο Κ.Υ. Κάτω Πύργου Τυλλυρίας.
  - * Τον Σεπτέμβριο του 2023 εφαρμόστηκε για πρώτη φορά πιλοτικά ο θεσμός του «σχολικού νοσηλευτή» με την τοποθέτηση Λειτουργού Επισκεπτών/τριών Υγείας, της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, σε καθημερινή βάση, σε τρία σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης απομακρυσμένων περιοχών: Γυμνάσιο - Λύκειο - Ξενοδοχειακή Αγρού της επαρχίας Λεμεσού, Γυμνάσιο - Λύκειο Λευκάρων της επαρχίας Λάρνακας και Γυμνάσιο - Λύκειο Πολεμίου της επαρχίας Πάφου.
  - * Έχει ολοκληρωθεί η πιλοτική εφαρμογή του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς, σε 8 δήμους και κοινότητες, μεταξύ των οποίων ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, το οποίο αποτελεί μια επιτυχή συνέργεια Κράτους και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προσφέροντας κοινωνική στήριξη και βοήθεια, στοχεύοντας στον έγκαιρο και άμεσο εντοπισμό προβλημάτων, αντιμετωπίζοντας άμεσα και αποτελεσματικά κοινωνικά ζητήματα όπως η μοναξιά, η παραβατική συμπεριφορά, ο κοινωνικός αποκλεισμός και άλλα. Κατά την αξιολόγηση διαφάνηκε ότι το πρόγραμμα ανταποκρίνεται με επιτυχία στους στόχους που έχουν τεθεί και θα επεκταθεί σε παγκύπρια βάση.
  - * Τον Φεβρουάριο του 2024 το Υπουργικό Συμβούλιο, αποφάσισε την επιδιόρθωση και αποκατάσταση του Αθλητικού Κέντρου “Γλαύκος Κληρίδης” Αγρού, βάσει επικαιροποιημένης μελέτης που θα εκπονηθεί από τον ΚΟΑ.
  - * Έχουν ολοκληρωθεί οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Πολιτιστικού Χωριού Λέμπας και μελετάται το σύστημα λειτουργίας και διαχείρισής του.
  - * Δράσεις που περιλαμβάνονται και σε άλλους Πυλώνες/Προτεραιότητες

άνθρωπος

Ανθρωποκεντρική Εκπαίδευση και Προαγωγή του Πολιτισμού για τους Πολίτες του Αύριο

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την κατάργηση της ενδιάμεσης αξιολόγησης (τετράμηνα) και υιοθέτηση ενός νέου συστήματος αξιολόγησης του μαθητή,
- την υιοθέτηση Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης για την αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων, ως μέρος της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου,
- την αύξηση του αριθμού των προαιρετικών ολοήμερων σχολείων τόσο στη Δημοτική όσο και στη Μέση Εκπαίδευση,
- την κατάργηση του καθεστώτος αγοράς υπηρεσιών εκπαιδευτών για τα υποστηρικτικά – ενισχυτικά προγράμματα του ΥΠΑΝ και υλοποίηση παιδαγωγικής αναδόμησης των προγραμμάτων,
- την έκδοση Κάρτας Πολιτισμού Νέων, η οποία δίνει την ευκαιρία στους νέους να παρακολουθήσουν πολιτιστικά δρώμενα και να επισκεφθούν χώρους πολιτισμού,
- την κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχεδίου για την επέκταση του ορίου ηλικίας για την υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των 4 χρόνων.

Πολιτική 1: Ευρύτερη Εκπαιδευτική Πολιτική

64. Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και επικαιροποίησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων (ΑΠ), τον Οκτώβριο 2023, συστάθηκαν ομάδες εργασίας για να γίνει έλεγχος συμβατότητας των Δεικτών Επάρκειας και Επιτυχίας 43 γνωστικών αντικειμένων με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο και εκσυγχρονισμός των Δεικτών, με απώτερο στόχο την αποφόρτιση και τον εκσυγχρονισμό της ύλης.
65. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Σεπτέμβριο του 2023, υιοθετήθηκε το Ενιαίο Σχέδιο Βελτίωσης για την αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων, ως μέρος της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. Οι σχολικές διευθύνσεις, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής τους αυτονομίας και στη βάση των ιδιαιτεροτήτων της κάθε σχολικής μονάδας, ετοιμάζουν Σχέδιο Δράσης επιδιώκοντας όχι μόνο τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αλλά και τη βελτίωση δεξιοτήτων και συμπεριφορών, μέσα από συγκεκριμένες δράσεις και σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο.
66. Ο αριθμός των προαιρετικών ολοήμερων σχολείων στη Δημοτική Εκπαίδευση αυξήθηκε, από τον Σεπτέμβριο του 2023, από 220 σε 228 και στη Μέση Εκπαίδευση από δύο σε πέντε, ενώ, από τον Σεπτέμβριο του 2024 και αφού θα ολοκληρωθεί ο διάλογος για το θέμα, θα εφαρμοστεί το Ολοήμερο Σχολείο σε νέα βελτιωμένη μορφή.
67. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 2023, καταργήθηκε το καθεστώς αγοράς υπηρεσιών εκπαιδευτών για τα υποστηρικτικά – ενισχυτικά προγράμματα του ΥΠΑΝ και υλοποιείται η παιδαγωγική αναδόμηση των προγραμμάτων. Τον Σεπτέμβριο του 2024 όλα τα υποστηρικτικά προγράμματα θα λειτουργήσουν με τη νέα τους δομή.
68. Ολοκληρώθηκε, τον Αύγουστο του 2023, η προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε 405 σχολικά κτήρια, στο πλαίσιο προγράμματος του ΥΠΑΝ, σε συνεργασία με την ΑΗΚ.

69. Αποφασίστηκε η εγκατάσταση κλιματιστικών στα σχολεία, μέσω συμφωνίας-πλαίσιο και έγινε η κατανομή και προτεραιοποίηση για τα πρώτα 50 σχολεία βάσει κριτηρίων, που έχουν τεθεί από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του ΥΠΑΝ, στα οποία θα γίνει άμεσα η εγκατάσταση.
70. Το καλοκαίρι του 2023 εφαρμόστηκε πιλοτικά καλοκαιρινό σχολείο σε δύο Σχολεία Ειδικής Εκπαίδευσης.
71. Τον Νοέμβριο 2023, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την υιοθέτηση σειράς συγκεκριμένων μέτρων που αφορούν στην πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας. Τα μέτρα αφορούν κυρίως στην στήριξη του σχολείου και την παιδαγωγική ενδυνάμωση της διευθυντικής ομάδας και τον σχεδιασμό εναλλακτικών προγραμμάτων μάθησης για παιδιά με παραβατική συμπεριφορά.
72. Εφαρμόστηκε, από τη σχολική χρονιά 2023-2024, πιλοτικό πρόγραμμα πρόληψης, σε αριθμό δημόσιων νηπιαγωγείων, για κάλυψη αναγκών ενισχυτικής διδασκαλίας, πρόληψης της βίας και παραβατικότητας, καθώς και αντιμετώπισης μαθησιακών ή άλλων δυσκολιών.
73. Τον Ιούνιο του 2023, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την παραχώρηση πρόσθετου αριθμού εκπαιδευτικών, για κάλυψη των αυξημένων αναγκών ενισχυτικής διδασκαλίας στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα για παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία στη Δημοτική Εκπαίδευση για τα σχολεία που δεν μπορούσαν να περιληφθούν μεταξύ εκείνων όπου ήδη εφαρμόζονται υποστηρικτικές Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης.

Πολιτική 2: Σχολική Εκπαίδευση

74. Τον Ιούλιο του 2023, μετά από πρόταση της κυβέρνησης, ψηφίστηκαν από τη ΒτΑ, τροποποιητικοί κανονισμοί με στόχο την εφαρμογή ενός νέου συστήματος αξιολόγησης του μαθητή. Με το νέο σύστημα καταργήθηκε η ενδιάμεση εξέταση σε όλα τα μαθήματα στη Μέση Εκπαίδευση, μειώθηκε ο αριθμός των διαγωνισμάτων, αυξήθηκε ο διδακτικός χρόνος και δίνεται περισσότερη έμφαση στην δημιουργικότητα και την εισαγωγή πολλαπλών μορφών αξιολόγησης.
75. Τον Οκτώβριο 2023, πραγματοποιήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η έναρξη του διαλόγου με όλους τους φορείς, για τον εξορθολογισμό και αναβάθμιση της Ειδικής Εκπαίδευσης, με απώτερο στόχο τη μετάβαση στην ενιαία/συμπεριληπτική εκπαίδευση. Στόχος η υιοθέτηση πρακτικών μέτρων βελτίωσης τα οποία, σε πρώτη φάση, θα αρχίσουν να υλοποιούνται από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο και αφορούν σε επιμόρφωση και εξασφάλιση διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού και σε ρυθμίσεις στα θέματα των σχολικών βοηθών/συνοδών.
76. Τον Ιανουάριο του 2024, κατατέθηκε νομοσχέδιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων για την επέκταση του ορίου ηλικίας για την υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των 4 χρονών. Το έργο περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ψήφιση του νομοσχεδίου θα δώσει τη δυνατότητα σε περίπου 1.500 παιδιά να φοιτήσουν τον Σεπτέμβριο του 2024 στην υποχρεωτική δωρεάν προδημοτική εκπαίδευση.
77. Από τον Σεπτέμβριο του 2023, επεκτάθηκε η εφαρμογή του Ολοήμερου Σχολείου Διαθεματικής και Διεπιστημονικής Μάθησης σε γυμνάσια των επαρχιών Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου με τη λειτουργία δύο κατευθύνσεων, της κατεύθυνσης “STEAM” και της κατεύθυνσης “Ελληνική Γλώσσα και Πολιτισμός”.
78. Ολοκληρώθηκε, τον Νοέμβριο του 2023, η διαδικασία μετατροπής πέντε σχολείων σε σχολεία σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης και έγινε η προκήρυξη για τα επόμενα πέντε. Τον Δεκέμβριο του 2023 ολοκληρώθηκε το πλαίσιο ολιστικής εφαρμογής της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη και έχει ξεκινήσει η διαδικασία διαμόρφωσης του προτύπου πιστοποίησης του αειφόρου σχολείου.

79. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, τον Νοέμβριο του 2023, την πιλοτική εφαρμογή εγκατάστασης συστημάτων ασφαλείας (καμερών) σε σχολικές μονάδες της Λεμεσού εντός του 2024, με πλάνο την επέκταση της εγκατάστασης και στις άλλες επαρχίες, σε σχολεία τα οποία, στη βάση κριτηρίων, χαρακτηρίστηκαν ως υψηλού κινδύνου.
80. Τον Ιούλιο του 2023, εγκρίθηκε η επαναλειτουργία του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου Κορμακίτη τα οποία ακολουθούν κανονικά το Αναλυτικό και το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των σχολείων των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου.
81. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Σεπτέμβριο του 2023, άρχισε το πιλοτικό πρόγραμμα εκμάθησης της γερμανικής γλώσσας σε δύο γυμνάσια και δύο λύκεια.
82. Λειτουργήσε, από τον Σεπτέμβριο του 2023, παράρτημα του Μουσικού Σχολείου στο Γυμνάσιο Παραλιμνίου.

Πολιτική 3: Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

83. Τον Ιανουάριο του 2024 ξεκίνησε διαβούλευση, με στόχο την αναβάθμιση και βελτίωση της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΑΕ). Η διαβούλευση περιλαμβάνει τους άξονες της νομοθετικής ρύθμισης κριτηρίων για τα ιδρύματα ΑΕ, τη διεθνοποίηση της Κύπρου ως κέντρου ΑΕ, τη διασύνδεση των προγραμμάτων ΑΕ με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και την ενίσχυση των υποτροφιών για ξένους φοιτητές.
84. Τον Φεβρουάριο 2024, ολοκληρώθηκε μελέτη από ιδιώτες εμπειρογνώμονες, οι οποίοι, εισηγήθηκαν διορθωτικά μέτρα για κάλυψη / εξορθολογισμό των αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών των κρατικών πανεπιστημίων.
85. Τον Ιούλιο 2023, το Υπουργικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο στήριξης των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΙΣΤΕ), επέτρεψε την εγγραφή φοιτητών/τριών τρίτων χωρών στις ΙΣΤΕ σε ποσοστό μέχρι και 35% των ήδη εγγεγραμμένων κατά το Εαρινό Εξάμηνο 2021 φοιτητών/τριών τρίτων χωρών της κάθε ΙΣΤΕ, με ελάχιστο αριθμό τους 80 φοιτητές. Παράλληλα δόθηκε η δυνατότητα εγγραφής στις ΙΣΤΕ φοιτητών / φοιτητριών τρίτων χωρών που προέρχονται από χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης, ανεξάρτητα από τους υφιστάμενους περιορισμούς, μέχρι τον συνολικό αριθμό φοιτητών/τριών που επιτρέπεται από τη διαθέσιμη χωρητικότητα κάθε Σχολής. Με την ίδια απόφαση, το Υπουργικό Συμβούλιο υιοθέτησε την αναβάθμιση των απαιτούμενων πιστοποιητικών επιτυχίας σε διεθνείς εξετάσεις για διαπίστωση της επάρκειας της γνώσης της αγγλικής γλώσσας των υποψήφιων φοιτητών/τριών που αιτούνται εισδοχή στις ΙΣΤΕ μέσα από την προσφορά προπαρασκευαστικού προγράμματος εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας το οποίο αξιολογείται και πιστοποιείται από τον Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ).
86. Αναβάθμιση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την εφαρμογή, για πρώτη φορά, 32 συνολικά προγραμμάτων από τα οποία επτά είναι νέα προγράμματα, με στόχο τη διασύνδεση με την αγορά εργασίας.
87. Υπογράφηκε, το Νοέμβριο του 2023, Μνημόνιο Συναντίληψης με το Κατάρ, το οποίο προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, την ανταλλαγή πληροφοριών αναφορικά με ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών, τη θέσπιση κανονισμών για την αμοιβαία αναγνώριση πτυχίων και ακαδημαϊκών πιστοποιητικών από τα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα των δύο χωρών, καθώς και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

Πολιτική 4: Πολιτισμός

88. Εκδόθηκε η Κάρτα Πολιτισμού Νέων, η οποία αφορά σε προπληρωμένη πλαστική κάρτα (τύπου prepaid) στην οποία πιστώνεται το ποσό €220 και η οποία δίνει την ευκαιρία στους νέους να παρακολουθήσουν πολιτιστικά δρώμενα και να επισκεφθούν χώρους πολιτισμού, όπως: συναυλίες, θεατρικές παραγωγές, παραστάσεις χορού, εικαστικές και άλλες εκθέσεις, κινηματογραφικές προβολές, φεστιβάλ τεχνών, μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Η Κάρτα θα εκδίδεται καθ' όλη τη διάρκεια του 2024, για νέους και νέες που γεννήθηκαν το 2005, με ισχύ 12 μηνών.
89. Δώσαμε την ευκαιρία σε περισσότερα παιδιά και νέους να έρθουν σε επαφή με όλες τις μορφές τέχνης καθώς και τη σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία μέσα από την πιλοτική υλοποίηση του προγράμματος «Σχολεία Πρεσβευτές Πολιτισμού - Παιδιά Πρεσβευτές Πολιτισμού», κατά τη σχολική χρονιά 2023-2024, σε 20 και πλέον σχολεία. Στο πλαίσιο αυτό, τα παιδιά επισκέπτονται χώρους πολιτισμού και καλλιεργούν τα ταλέντα τους.
90. Ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση των υφιστάμενων χορηγικών προγραμμάτων (Π.χ. Σχέδιο Πολιτισμός, Θυμέλη κ.ά.) για το 2024, όσον αφορά τη στόχευση και τη συνεισφορά τους σε στρατηγικούς στόχους, όπως η ενίσχυση πολιτιστικών φορέων, η ανάπτυξη επαγγελματιών, η δημιουργία υψηλού επιπέδου καλλιτεχνικού προϊόντος, η καλλιέργεια του κοινού και η ανάπτυξη πολιτιστικής παιδείας.
91. Με την ομαλή ένταξη από 1η Ιουλίου 2023 και του Τμήματος Αρχαιοτήτων στο Υφυπουργείο Πολιτισμού, ολοκληρώθηκε ένα σημαντικό ορόσημο προς την κατεύθυνση της ενιαίας διαχείρισης των θεμάτων που άπτονται του αρχαίου, παραδοσιακού και σύγχρονου πολιτισμού του τόπου μας.
92. Προωθήθηκε και υλοποιείται η περαιτέρω ενίσχυση του νεοσύστατου Υφυπουργείου Πολιτισμού σε ανθρώπινο δυναμικό και τεχνική υποδομή τόσο στη Διοίκηση, όσο και στα Τμήματά του (Τμήμα Αρχαιοτήτων, Σύγχρονου Πολιτισμού, Υπηρεσία Χειροτεχνίας), καθώς και στην παρουσία του στο εξωτερικό (Σπίτι της Κύπρου, πρεσβεία στο Βερολίνο).
93. Προχωρούν εντατικά και οι εργασίες ανέγερσης του Νέου Κυπριακού Μουσείου, και ήδη άρχισε η προετοιμασία των μουσειακών μελετών για την έγκαιρη οργάνωση και παρουσίαση των εκθεμάτων και η συντήρηση των αντικειμένων.
94. Έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου και έχει εκπονηθεί και υλοποιείται Σχέδιο Δράσης βελτίωσής του.
95. Έχουν ολοκληρωθεί οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Πολιτιστικού Χωριού Λέμπας και μελετάται το σύστημα λειτουργίας και διαχείρισής του.

Πολιτική 5: Αθλητισμός

96. Παραδόθηκε, τον Νοέμβριο του 2023, η πρώτη φάση για την αναβάθμιση του Δημοτικού Κολυμβητηρίου Λευκωσίας και προχωρεί η υλοποίηση της δεύτερης φάσης, η οποία θα ολοκληρωθεί εντός του 2024.
97. Τον Φεβρουάριο του 2024, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να προχωρήσει στην επιδιόρθωση και αποκατάσταση του Αθλητικού Κέντρου “Γλαύκος Κληρίδης” Αγρού, βάσει επικαιροποιημένης μελέτης που θα εκπονηθεί εντός του 2024.
98. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Φεβρουάριο του 2024, Σχέδιο Δράσης 2024 -2025, για την ασφάλεια στο υδάτινο περιβάλλον, πρόληψη των πνιγμών και θαλάσσιων ατυχημάτων (Safe Waters). Το Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει παρεμβάσεις όπως λειτουργία πληροφοριακού συστήματος ελέγχων και επιθεωρήσεων, παρατηρητηρίου ατυχημάτων, εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την ασφάλεια στο υδάτινο περιβάλλον, πρόγραμμα ασφαλούς κολύμβησης για παιδιά μέχρι 12 ετών, ενημερωτική καμπάνια τρίτης ηλικίας, θέσπιση εθνικής ημέρας πρόληψης πνιγμών, εκσυγχρονισμό νομοθετικού πλαισίου και κανονισμών και σχετική ενημέρωση πολιτών μέσω ειδικής εφαρμογής.

Στεγαστική Πολιτική

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- τη Νέα Στεγαστική Πολιτική, που περιλαμβάνει το Σχέδιο Χορηγιών “Ανακαινίζω - Ενοικιάζω”, το Σχέδιο Κτίσιμο για Ενοικίαση (Build to Rent), Σχέδιο Στεγαστικής Επιδότησης νεαρών ζευγαριών ή/και νέων,
- το Σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης»,
- το επικαιροποιημένο Σχέδιο Χορηγιών για δημιουργία Φοιτητικών Εστιών/ Φοιτητικών Δωματίων στην εντός των τειχών Πόλη της Λευκωσίας,
- την κατάθεση, στην ΒτΑ, του νομοσχεδίου για την περί της Διαχείρισης Κοινόκτητων Οικοδομών.

Πολιτική 1 – Εκσυγχρονισμός θεσμών και προγραμμάτων / σχεδίων

99. Τον Οκτώβριο του 2023 εξαγγέλθηκε η Νέα Στεγαστική Πολιτική, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις:
- 99.1. Υλοποίηση Σχεδίου Χορηγιών «Ανακαινίζω – Ενοικιάζω», προϋπολογισμού €25 εκατ. μέσα από το οποίο αναμένεται να ενταχθούν στην αγορά 1.000 οικιστικές μονάδες σε περίοδο 2 ετών.
- 99.2. Αναθεώρηση υφιστάμενων πολεοδομικών κινήτρων, υπό τη μορφή αυξημένου συντελεστή δόμησης. Τα κίνητρα προβλέπουν νέες βελτιωμένες προϋποθέσεις εφαρμογής (τα κίνητρα τέθηκαν για πρώτη φορά σε εφαρμογή το 2019), ώστε να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα για παραγωγή και διάθεση προς πώληση οικιστικών μονάδων σε προσιτή τιμή.
- 99.3. Παραγωγή μονάδων προσιτής στέγης από τον ΚΟΑΓ, με αξιοποίηση των πολεοδομικών κινήτρων.
- 99.4. Σχέδιο κτίσιμο για ενοικίαση (Built to Rent) σε ιδιωτική γη, που προβλέπει πολεοδομικό κίνητρο αυξημένου συντελεστή δόμησης. Το ειδικό κίνητρο έχει σκοπό να προσελκύσει το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα για παραγωγή οικιστικών μονάδων και διάθεσή τους σε προσιτό ενοίκιο (μειωμένο κατά 30% από την τιμή ελεύθερης αγοράς), για περίοδο 6 ετών.
- 99.5. Υλοποίηση του σχεδίου στεγαστικής επιδότησης νεαρών ζευγαριών ή/και νέων μέχρι 41 ετών, προϋπολογισμού €15 εκατ. από το οποίο αναμένεται να επωφεληθούν 400 νεαρά άτομα σε περίοδο 2 ετών.
- 99.6. Υλοποίηση σχεδίου επιδότησης επιτοκίου για Στεγαστικά Δάνεια. Η επιδότηση φθάνει μέχρι το 2% του επιτοκίου και αφορά δάνεια τα οποία συνάφθηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2023. Απευθύνεται σε νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα μέχρι €50 χιλ.
- 99.7. Επαναπροκήρυξη σχεδίου διάθεσης οικοπέδων σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, με προϋπολογισμό €6 εκατ. για διαχωρισμό 300 οικοπέδων.

100. Προκλήθηκε, τον Δεκέμβριο του 2023, το Σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης», εκτιμώμενου προϋπολογισμού €200 εκατ., το οποίο συμβάλει στην πολιτική ενίσχυσης της προσιτής κατοικίας και στην αντιμετώπιση του ζητήματος της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.
101. Κατατέθηκε, τον Ιανουάριο του 2024, για νομοτεχνικό έλεγχο η τροποποίηση του νόμου για τη διαχείριση των επικίνδυνων οικοδομών μέσω της ενίσχυσης των νομοθετικών εργαλείων που διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές καθώς και η καθιέρωση του περιοδικού ελέγχου όλων των οικοδομών, ως προληπτικό μέτρο πριν αυτές καταστούν επικίνδυνες.
102. Κατατέθηκε, τον Αύγουστο του 2023, στη ΒτΑ το νομοσχέδιο περί της Διαχείρισης Κοινόκτητων Οικοδομών, για τη ρύθμιση των υποχρεώσεων των ιδιοκτητών σε πολυκατοικίες, επιλύοντας ένα χρόνιο πρόβλημα, καθώς, μέσα από τις πρόνοιές του διασφαλίζονται η ομαλή συμβίωση και τα θέματα φροντίδας των πολυκατοικιών.
103. Ψηφίστηκε από την ΒτΑ, τον Ιούνιο του 2023, το νέο πλαίσιο για τον μειωμένο ΦΠΑ κατά την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας, ως αποτέλεσμα εντατικών προσπαθειών και διαβουλεύσεων της κυβέρνησης για επίτευξη κοινά αποδεκτής κατάληξης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΒτΑ προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας.

Πολιτική 2: Παροχή στοχευμένων και ελκυστικών κινήτρων Ενεργοποίηση Ιδιωτικού Τομέα

104. Προκλήθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, επικαιροποιημένο Σχέδιο Χορηγιών για δημιουργία Φοιτητικών Εστιών/ Φοιτητικών Δωματίων στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας. Αναμένεται η δημιουργία τουλάχιστον 80 φοιτητικών δωματίων εντός του 2024 και μέχρι το 2026 δημιουργία τουλάχιστον 450 φοιτητικών δωματίων. Το σχέδιο εντάσσεται στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
105. Προκλήθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας στην Εντός Των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας. Στόχος του Σχεδίου είναι η προσέλκυση νέων ή/ και η επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων στην περιοχή για την κοινωνική και οικονομική αναβάθμισή της.

Πολιτική 3: Σύγχρονος Πολεοδομικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός

106. Κατατέθηκαν, τον Απρίλιο του 2023, για νομοτεχνικό έλεγχο, τροποποιημένες κανονιστικές διατάξεις για εκσυγχρονισμό του Συμβουλίου Μελέτης Παρεκκλίσεων και εναρμόνισή τους με ανάγκες αντιμετώπισης ειδικού τύπου αναπτύξεων, παροχή θεσμοθετημένης «ελεγχόμενης» ευελιξίας και ελαστικότητας στους μηχανισμούς εφαρμογής και διαχείρισης των κατά παρέκκλιση προτάσεων, με στόχο τη βελτίωση του συστήματος εξέτασης των αιτήσεων και αποφυγή γραφειοκρατικών διαδικασιών.
107. Τέθηκαν σε εφαρμογή, τον Ιανουάριο 2024, νέες διαδικασίες για κάθετο και οριζόντιο διαχωρισμό που εξασφαλίζουν μείωση του χρόνου έκδοσης τίτλων ιδιοκτησίας από 12 -36 μήνες σε περίπου τρεις μήνες.
108. Με στόχο την προστασία των αγοραστών, ψηφίστηκε, το Δεκέμβριο 2023, η νομοθεσία για την υποχρεωτική ενημέρωση αγοραστών για δεσμεύσεις /εμπράγματα βάρη παράλληλα με την κατάθεση του αγοραπωλητήριου εγγράφου και άμεση μεταβίβαση του ακινήτου με την εξόφληση του ποσού πώλησης.
109. Εξαγγέλθηκαν, τον Οκτώβριο του 2023, και έχει ξεκινήσει η εφαρμογή μέτρων απλοποίησης των διαδικασιών της αδειοδότησης μικρών και χαμηλού ρίσκου οικιστικών αναπτύξεων για μείωση του χρόνου που απαιτείται για έκδοση πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών.

Κοινωνική Πολιτική, Ισότητα, Διαφορετικότητα, Ένταξη

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την καταβολή της θεσμοθετημένης σύνταξης εντός ενός μηνός,
- αύξηση της άδειας μητρότητας από 18 σε 22 εβδομάδες.
- τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του ΕΕΕ,
- την ολοκλήρωση και δημόσια διαβούλευση του νέου νομοσχεδίου για την Μεταχείριση Παιδιών υπό τη Γονική Μέριμνα ή Επιμέλεια ή Φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας που διέπει την Αναδοχή,
- την επέκταση σε Παγκύπρια βάση του προγράμματος Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς,
- την επέκταση του Σχεδίου Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών,
- την ενίσχυση πολύτεκνων οικογενειών με αύξηση τιμητικού επιδόματος πολύτεκνης μάνας αλλά και παραχώρηση εφάπαξ θερινού επιδόματος,
- την προώθηση της τροποποίησης του νόμου για αύξηση του επιδόματος τέκνου και ένταξη των φοιτητών πολύτεκνων οικογενειών στο επίδομα τέκνου,
- αύξηση επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχων κατά 5% και παραχώρηση πασχαλινού επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχων.

➔ Πολιτική 1: Εκσυγχρονισμός και Ενίσχυση Θεσμικού Πλαισίου

110. Ολοκληρώθηκε, τον Δεκέμβριο του 2023, η χαρτογράφηση/καταγραφή όλων των δομών, που εποπτεύουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες. Πρωταρχικός στόχος της δράσης είναι η δημιουργία ενός εύχρηστου εργαλείου το οποίο θα ενημερώνεται συνεχώς και στο οποίο θα έχουν πρόσβαση οι επαγγελματίες των αρμόδιων υπηρεσιών.
111. Ολοκληρώθηκε, τον Ιανουάριο του 2024, ο εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του ΕΕΕ με σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερο, γρηγορότερο και δικαιότερο με απλοποίηση και αυτοματοποίηση των διαδικασιών μέσω της χρήσης τεχνολογικών εργαλείων και τεχνητής νοημοσύνης. Ο εκσυγχρονισμός περιέχει τρεις βασικές παραμέτρους: (α) την αποτελεσματική αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στην εξέταση των αιτήσεων, (β) τον άμεσο τερματισμό της παροχής του επιδόματος εκεί και όπου εντοπίζεται ύπαρξη δόλου ή προσπάθεια εξαπάτησης του συστήματος με την ενίσχυση της Ομάδας Ελέγχου και (γ) την ενσωμάτωση και συμπερίληψη όλων των δικαιούχων του ΕΕΕ στο κοινωνικό σύνολο με την ένταξη τους στην αγορά εργασίας ή σε προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης ή σε προγράμματα ψυχοκοινωνικής στήριξης, μέσω της ενδυνάμωσης του Μηχανισμού Κοινωνικής Παρέμβασης. Επίσης, από τον Ιούνιο του 2023 τέθηκε σε εφαρμογή η ηλεκτρονική αίτηση Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) και εντός του 2024 προγραμματίζονται ενέργειες ώστε να αυξηθεί το ποσοστό ηλεκτρονικής υποβολής με παράλληλη ενίσχυση της Ομάδας Ελέγχου. Ως αποτέλεσμα ο μέσος χρόνος εξέτασης των αιτήσεων για παροχή ΕΕΕ σε σχέση με το 2021 έχει μειωθεί κατά 74% και σήμερα, ο μέσος όρος εξέτασης των αιτήσεων ανέρχεται σε 90 ημέρες.
112. Έχει ολοκληρωθεί η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος Κοινωνικός Λειτουργός Γειτονιάς σε 5 Δήμους και 3 Κοινοότητες Ορεινών και Απομακρυσμένων Περιοχών. Το πρόγραμμα προσφέρει κοινωνική στήριξη και βοήθεια στοχεύοντας στον έγκαιρο και άμεσο εντοπισμό και αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων όπως η παραβατική συμπεριφορά, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η μοναξιά κ.ά. Κατά την αξιολόγηση του προγράμματος διαφάνηκε ότι ανταποκρίνεται με επιτυχία στους στόχους που έχουν τεθεί και θα επεκταθεί με στόχο την παγκύπρια γεωγραφική κάλυψη.

Πολιτική 2: Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός της Επιδοματικής Πολιτικής

113. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Νοέμβριο του 2023, προστέθηκαν στο Σχέδιο Παροχής Φροντίδας Αιχμαλώτων και Παθόντων οι γονείς, καθώς και οι σύζυγοι και οι χήρες πεσόντων και αγνοουμένων.
114. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Ιανουάριο του 2024 την παραχώρηση εφάπαξ ποσού για το 2024 σε δικαιούχους ΕΕΕ, οι οποίοι λαμβάνουν επιδότηση ενοικίου μέσω του Σχεδίου Επιδότησης Ενοικίου για Εκτοπισθέντες, Παθόντες και άλλα Πρόσωπα.
115. Τον Φεβρουάριο του 2024 η Κυβέρνηση αποφάσισε την παραχώρηση εφάπαξ ποσού ύψους €100 σε δικαιούχους του ΕΕΕ, από το οποίο επωφελήθηκαν 18.000 νοικοκυριά.
116. Στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής της κυβέρνησης το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Σεπτέμβριο του 2023 την τροποποίηση του Νομοσχεδίου του περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, με τρόπο ώστε και οι πολίτες τρίτων χωρών που κατέχουν νομικό καθεστώς που προβλέπεται από τον περί Προσφύγων Νόμο, να έχουν την υποχρέωση για νόμιμη και συνεχή διαμονή 5 χρόνων στην Κυπριακή Δημοκρατία πριν το δικαίωμα υποβολής αίτησης ΕΕΕ, όπως ισχύει για Ε/κ και ευρωπαίους πολίτες.
117. Τον Ιανουάριο του 2024, ολοκληρώθηκε η εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την έγκαιρη καταβολή των συντάξεων, που προνοεί ότι όλοι οι νέοι συνταξιούχοι του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων λαμβάνουν την πληρωμή για την θεσμοθετημένη σύνταξη εντός ενός μηνός από την ημερομηνία συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας για την συνταξιοδότησή τους, με τους επηρεαζόμενους να ανέρχονται σε περίπου 6000 νέους συνταξιούχους ετησίως.

Πολιτική 3: Σύζευξη οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

118. Τον Φεβρουάριο του 2024 αυξήθηκε κατά ένα μήνα η άδεια μητρότητας για τις νέες εργαζόμενες μητέρες διευκολύνοντας περίπου 5000 γυναίκες ετησίως. Με την έγκριση Νομοσχεδίου που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση αυξήθηκε η άδεια μητρότητας, από τις 18 στις 22 εβδομάδες για τη γέννηση και από τις 16 στις 20 εβδομάδες για την υιοθεσία του πρώτου παιδιού, ενώ παράλληλα επεκτάθηκε από τις 6 στις 8 εβδομάδες η διάρκεια της επιπρόσθετης άδειας μητρότητας για τις περιπτώσεις νοσηλείας του νεογέννητου παιδιού.
119. Τον Νοέμβριο του 2023 ρυθμίστηκαν οι εργασιακοί όροι της τηλεργασίας, με την έγκριση Νομοσχεδίου που κατατέθηκε από την Κυβέρνηση και προνοεί την αξιοποίηση της τεχνολογίας για την εξ απόστασης εργασία ώστε να εξυπηρετείται η ομαλή λειτουργία της αγοράς εργασίας με την ευελιξία της απασχόλησης και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων.
120. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 2023, επεκτάθηκε το Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών ηλικίας μέχρι 4ων ετών, από τη σχολική χρονιά 2023/2024 με διεύρυνση των εισοδηματικών κριτηρίων κατά τρόπο ώστε όλοι οι δικαιούχοι του Επιδόματος Τέκνου να μπορούν να επωφεληθούν του Σχεδίου. Με την πιο πάνω τροποποίηση επωφελούνται 40% περισσότεροι τελικοί δικαιούχοι, οι οποίοι ανέρχονται σε 10.500 παιδιά.

121. Στο πλαίσιο των Μέτρων Αντιμετώπισης των Πληθωριστικών Πιέσεων, τον Φεβρουάριο 2024:

121.1. Στηρίχθηκαν μονογονεϊκές οικογένειες στη βάση περιουσιακών και εισοδηματικών κριτηρίων με εφάπαξ ποσό €100 για το πρώτο παιδί, αυξανόμενο κατά €50 για κάθε πρόσθετο τέκνο με μέγιστο ποσό €250 και με επιπρόσθετο ποσό €100 για μονογονεϊκές οικογένειες με πέραν των 4 εξαρτώμενων.

121.2. Στηρίχθηκαν δικαιούχοι του Επιδόματος Τέκνου στη βάση εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων με εφάπαξ ποσό €100 για το πρώτο παιδί, αυξανόμενο κατά €50 για κάθε πρόσθετο τέκνο με μέγιστο ποσό €250 και με επιπρόσθετο ποσό €100 για οικογένειες με πέραν των 4 εξαρτώμενων.

Πολιτική 4: Με επίκεντρο το παιδί

122. Τον Ιανουάριο του 2024, τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση νέο νομοσχέδιο για την Μεταχείριση Παιδιών υπό τη Γονική Μέριμνα ή Επιμέλεια ή Φροντίδα του Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας που διέπει την Αναδοχή.

Πολιτική 5: Στηρίζουμε τις πολύτεκνες / τρίτεκνες οικογένειες

123. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Μάιο του 2023, αυξήθηκε το Τιμητικό Επίδομα Πολύτεκνης Μάνας για όλες τις εισοδηματικές κατηγορίες. Επωφελήθηκαν πέραν των 16.000 πολύτεκνων μητέρων.

124. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Μάιο του 2023, εγκρίθηκε η παραχώρηση εφάπαξ θερινού επιδόματος για το έτος 2023, σε όσες οικογένειες ήταν δικαιούχες επιδόματος τέκνου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2022, ανεξαρτήτως από το ύψος του εισοδήματος εφόσον έχουν τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα. Επωφελήθηκαν συνολικά 25.000 παιδιά.

125. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Οκτώβριο του 2023, εγκρίθηκε η ένταξη φοιτητών πολύτεκνων οικογενειών στο Επίδομα Τέκνου με την καταβολή του 50% του επιδόματος τέκνου, με τον αριθμό των δυνητικά δικαιούχων να ανέρχεται στις 3.860 οικογένειες.

Πολιτική 6: Διασφαλίζουμε τα δικαιώματα και την ευημερία των ατόμων τρίτης ηλικίας

126. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, το Νοέμβριο του 2023, τον καταρτισμό Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την ενεργό γήρανση. Εντός Ιανουαρίου 2024 ξεκίνησαν οι εργασίες του Φορέα Τρίτης Ηλικίας και της Καθοδηγητικής Επιτροπής για την ετοιμασία της Στρατηγικής, με συντονιστικό φορέα το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

127. Από τον Ιούνιο του 2023, το ύψος του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχων αυξήθηκε, με συνολική ετήσια δαπάνη περί τα €4,9 εκατ. Της αύξησης επωφελούνται 22.400 νοικοκυριά που λαμβάνουν επίδομα μέσω του Σχεδίου Ενίσχυσης Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα, περιλαμβανομένων και των νοικοκυριών χαμηλοσυνταξιούχων που λαμβάνουν το επίδομα χαμηλοσυνταξιούχου μέσω του ΕΕΕ.

128. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Μάρτιο του 2023 εγκρίθηκε η παραχώρηση πασχαλινού επιδόματος προς τους χαμηλοσυνταξιούχους, ύψους €190 για κάθε δικαιούχο συνταξιούχο, χωρίς την εφαρμογή του πρόσθετου κριτηρίου που αφορά το ύψος των καταθέσεών τους, το οποίο δεν αποτελούσε κριτήριο για σκοπούς παροχής πασχαλινού επιδόματος ούτε κατά τα προηγούμενα έτη.

Πολιτική 7: Στηρίζουμε τα άτομα με αναπηρία

129. Τον Δεκέμβριο του 2023, άρχισε η διαβούλευση για την ετοιμασία της Αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία για την περίοδο 2024-2028, στην οποία θα συνεισφέρουν οι οργανώσεις αναπήρων.
130. Τον Ιανουάριο του 2024 ξεκίνησε η διαβούλευση μεταξύ του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων για τη δημιουργία μιας νέας σύγχρονης νομοθεσίας για την αναπηρία η οποία θα διέπει όλα τα ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες.
131. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, τον Νοέμβριο του 2023, τροποποίηση του περί ΕΕΕ νόμου με σκοπό τη μη διακοπή της καταβολής του ΕΕΕ σε άτομα με αναπηρία λόγω του ότι έχουν εγγεγραμμένη στο όνομα τους την κατοικία συγγενών τους, η οποία δεν ξεπερνά τα 300 τετραγωνικά μέτρα και την οποία δεν μπορούν να αξιοποιήσουν με οποιονδήποτε τρόπο, λόγω του ότι η εν λόγω περιουσία είναι υποκείμενη σε δικαίωμα επικαρπίας εφ' όρου ζωής.
132. Στο πλαίσιο των μέτρων για την ακρίβεια τον Οκτώβριο του 2023, στηρίχθηκαν με εφάπαξ ποσό ΑμεΑ λήπτες επιδόματος διακίνησης αναπήρων, και δικαιούχοι του ΕΕΕ που λαμβάνουν επιδότηση ενοικίου ή τόκων στεγαστικού δανείου με αυξημένο ποσό για τους ανάπηρους δικαιούχους του σχετικού επιδόματος του ΕΕΕ με δαπάνη περίπου €1.5 εκατ.
133. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 2023 εγκρίθηκε τροποποίηση του «Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Βοήθειας στα Άτομα με Αναπηρίες για την Αγορά Τροχοκαθίσματος», έτσι ώστε να αυξηθούν οι τύποι των επιχορηγούμενων τροχοκαθισμάτων και το μέγιστο ποσό επιχορήγησης σε €15.000.
134. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2023 η απαλλαγή των κατόχων Ευρωπαϊκής Κάρτας Αναπηρίας από την καταβολή διδάκτρων σε εκπαιδευτικά προγράμματα.
135. Το Υπουργικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ειδική χορηγία τυφλών, αποσκοπεί στη διευκόλυνση της κινητικότητας και στην κάλυψη των αυξημένων αναγκών των ατόμων με οπτική αναπηρία και για σκοπούς ισότιμης μεταχείρισης ενέκρινε, τον Αύγουστο 2023, την αύξηση του επιδόματος εγκλωβισμένου/επανεγκατασταθέντα, σε κάθε δικαιούχο που πληροί τις προϋποθέσεις.

Ισότητα Γυναικών και Ανδρών

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την έγκριση της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές,
- την κατάθεση στη ΒτΑ, τροποποίησης του περί Ίσων Μεταχειρίσις Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου,
- την κατάθεση στη ΒτΑ, νομοσχεδίου για τη θεσμοθέτηση του ρόλου της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων.

Πολιτική 1: Ενισχύουμε τον ρόλο του Γραφείου Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων και ενσωματώνουμε τη διάσταση του φύλου οριζόντια σε όλες τις κρατικές πολιτικές

136. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούλιο του 2023, αναβαθμίστηκε ο ρόλος του Γραφείου της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, στο οποίο ανατέθηκε η ετοιμασία, ο συντονισμός και η παρακολούθηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026.
137. Η νέα Εθνική Στρατηγική εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2024 από το Υπουργικό Συμβούλιο με κύριο στόχο την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές.
138. Ετοιμάστηκε νομοσχέδιο για τη θεσμοθέτηση του ρόλου της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, το οποίο, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Μάρτιο του 2024.

Πολιτική 2: Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά γυναικών και κοριτσιών, προστασία των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της ενδοοικογενειακής βίας

139. Κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Ιούνιο του 2023, τροποποίηση του περί Ίσων Μεταχειρίσις Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου, με την οποία εκσυγχρονίζεται το κανονιστικό πλαίσιο Αστυνομίας και Πυροσβεστικής με τη δημιουργία νέου πειθαρχικού αδικήματος που αφορά στη σεξουαλική παρενόχληση και στην παρενόχληση κατά την εργασία στις δύο αυτές Υπηρεσίες.

Πολιτική 3: Έμφυλη Εξωτερική Πολιτική

140. Διορίστηκε Πρέσβειρα για την Ισότητα των Φύλων με αναβαθμισμένο ρόλο και πραγματοποιήθηκε η πρώτη εκδήλωση ανάδειξης της σημασίας του θεσμού, σε συνεργασία με το Γραφείο της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, τον Ιούνιο του 2023.

Προσφυγική Πολιτική

➔ Πολιτική 1: Επιδιορθώσεις και Αναδομήσεις Προσφυγικών Οικισμών.

141. Τον Απρίλιο 2023 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το Πρόγραμμα «ΚτίΖΩ» που αφορά στην πλήρη αναδόμηση ή επιδιόρθωση 358 πολυκατοικιών των Κυβερνητικών Οικισμών Στέγασης Εκτοπισθέντων. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του Προγράμματος έχει ήδη ολοκληρωθεί η κατεδάφιση πέντε πολυκατοικιών και προκηρύχθηκε η κατεδάφιση ακόμα δύο. Έχουν συσταθεί οι πρώτες ομάδες δικαιούχων και έχουν ληφθεί προσφορές για την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών για την ανέγερση των νέων πολυκατοικιών.

➔ Πολιτική 2: Εκσυγχρονισμός της διαχείρισης και διάθεσης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών

142. Ολοκληρώθηκε, τον Φεβρουάριο 2024, ο νομοτεχνικός έλεγχος νομοσχεδίου για τον καταρτισμό νέων διαφανών κριτηρίων διάθεσης Τ/Κ Περιουσιών για διασφάλιση ισονομίας και αξιοκρατίας μεταξύ των προσφύγων.

143. Συστάθηκε, τον Ιούλιο 2023, Κλιμάκιο Εσωτερικού Ελέγχου το οποίο προβαίνει σε έλεγχο όλων των Συμβάσεων και προχωρεί με μέτρα εκεί και όπου εντοπίζονται παραβιάσεις της Σύμβασης. Μέχρι σήμερα ελέγχθηκαν πέραν των 2,500 Συμβάσεων και έχουν ληφθεί μέτρα για πέραν των 400 περιπτώσεων όπου διαπιστώθηκε παραβίαση των όρων της Σύμβασης.

➔ Πολιτική 3: Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών

144. Κατατέθηκαν στη ΒτΑ, τον Φεβρουάριο 2024, οι νέοι Κανονισμοί του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών (ΚΦΙΚΒ) με σημαντικές αλλαγές προς όφελος των δικαιούχων ιδιοκτητών κατεχόμενης περιουσίας, όπως η αύξηση του ποσού των στεγαστικών δανείων προς επιδότηση σε €200 χιλ. και περίοδο επιδότησης για 30 χρόνια, η κατάργηση των εισοδηματικών κριτηρίων και η επαναχρησιμοποίηση κατεχόμενης περιουσίας στον ΚΦΙΚΒ κατόπιν εξόφλησης του δανείου.

Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες Υγείας για Όλες και Όλους

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την αναθεώρηση του Σχεδίου Επιδότησης για την αντιμετώπιση της υπογονιμότητας,
- την ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών και βελτίωση της εξυπηρέτησης των ασθενών, με την ένταξη 2 ιδιωτικών ΤΑΕΠ (Λευκωσία και Λεμεσό) στο ΓεΣΥ,
- τη διεύρυνση του ωραρίου λειτουργίας στις Υπηρεσίες Εφημερίας από προσωπικό ιατρό,
- την παράδοση και λειτουργία της Νέας Μονάδας Αιμοκάθαρσης στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου,
- τη λειτουργία των Εξωτερικών Πνευμονολογικών Ιατρείων στο Νοσοκομείο Τροόδους.

Πολιτική 1: Εθνική Στρατηγική Υγείας

145. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, τον Μάιο του 2023, το Σχέδιο Επιδότησης Νοσηλευτριών, για αγορά νέου Ιατροτεχνολογικού Εξοπλισμού. Μέσω του Σχεδίου επιδιώκεται η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και η αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας. Το συνολικό κόστος του Σχεδίου ανέρχεται στα €5 εκατ. και υλοποιείται στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Υποβλήθηκαν συνολικά εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας 44 αιτήσεις από 24 Νοσηλευτήρια.
146. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Ιούνιο του 2023, Σχέδιο Παροχής Κυβερνητικών Χορηγιών σε Ιδιωτικά και Δημόσια Νοσηλευτήρια με σκοπό τη Διαπίστευση. Σκοπός του Σχεδίου είναι η παροχή κινήτρων υπό μορφή κυβερνητικής χορηγίας σε ιδιωτικά και δημόσια νοσηλευτήρια με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας μέσω της εφαρμογής προτύπων και της διαπίστευσής τους από σχετικούς φορείς. Το συνολικό κόστος του Σχεδίου, που καλύπτεται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ανέρχεται στα €2.5 εκατ. και θα επωφεληθούν 51 Νοσηλευτήρια.
147. Τον Ιούλιο του 2023 αναθεωρήθηκε, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το Σχέδιο Επιδότησης για την αντιμετώπιση της υπογονιμότητας. Αυξήθηκε το ποσό επιδότησης από τις €2.500 στις €3.500 για την πρώτη θεραπεία εξωσωματικής γονιμοποίησης.
148. Το 2023 λειτούργησαν οι νεοσυσταθείσες Εθνικές Επιτροπές για την Αντιμετώπιση της Μικροβιακής Αντοχής και για την Παρακολούθηση Ενδονοσοκομειακών Λοιμώξεων.
149. Τον Σεπτέμβριο του 2023 εφαρμόστηκε για πρώτη φορά πιλοτικά ο θεσμός του «σχολικού νοσηλευτή» με την τοποθέτηση Λειτουργού Επισκεπτών/τριών Υγείας, της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, σε καθημερινή βάση, σε τρία σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης απομακρυσμένων περιοχών: Γυμνάσιο - Λύκειο - Ξενοδοχειακή Αγρού της επαρχίας Λεμεσού, Γυμνάσιο - Λύκειο Λευκάρων της επαρχίας Λάρνακας, και Γυμνάσιο - Λύκειο Πολεμίου της επαρχίας Πάφου. Το πρόγραμμα θα αξιολογηθεί στο τέλος της σχολικής χρονιάς από τα Υπουργεία Υγείας και Παιδείας. Η μόνιμη παρουσία Λειτουργού Επισκεπτών/τριών Υγείας στα εν λόγω σχολεία, συμβάλλει τα μέγιστα στη διατήρηση και προαγωγή της υγείας της μαθητικής κοινότητας.

Πολιτική 2: Αναβάθμιση των Υπηρεσιών του ΓεΣΥ και διασφάλιση της βιωσιμότητάς του

150. Από τον Σεπτέμβριο του 2023 ξεκίνησε η εφαρμογή νέων ποιοτικών κριτηρίων και δείκτες απόδοσης στην αμοιβή των Προσωπικών Ιατρών ενηλίκων και παιδιών. Συγκεκριμένα, οι αμοιβές συνδέθηκαν με δείκτες απόδοσης που προάγουν την καλή πρακτική όπως:
- 150.1 ο έλεγχος και η καταγραφή αρτηριακής πίεσης δικαιούχων 45 ετών και άνω,
  - 150.2. η χορήγηση εμβολίου της γρίπης σε δικαιούχους 65 ετών και άνω,
  - 150.3 η καταγραφή του δείκτη μάζας σώματος για παιδιά 5 ετών και άνω,
  - 150.4 η ολοκλήρωση του αναπτυξιακού ελέγχου παιδιών ηλικίας 18 μηνών,
  - 150.5. καθώς και δείκτες απόδοσης που προάγουν την εκπαίδευση και τη συνεχή βελτίωση των Προσωπικών Ιατρών ενηλίκων και παιδιών .
151. Τον Σεπτέμβριο του 2023 εφαρμόστηκαν ποιοτικά κριτήρια στην αμοιβή των νοσηλευτριών ως μέσο βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (π.χ. διαπίστευση των νοσηλευτριών από διεθνείς οργανισμούς, αξιολόγηση των δικαιούχων για τις υπηρεσίες φροντίδας υγείας, συλλογή και υποβολή στοιχείων αναφορικά με δείκτες ασφάλειας και ποιότητας).
152. Τον Νοέμβριο του 2023 εντάχθηκαν στο ΓεΣΥ νέες υπηρεσίες όπως: (α) Υπηρεσίες ιατρικής αποκατάστασης σε καρδιοθωρακοχειρουργικά περιστατικά και (β) Υπηρεσίες Ποδολόγων.
153. Ενισχύθηκαν οι παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας, με την ένταξη στο ΓεΣΥ των ακόλουθων:
- 153.1 Ιδιωτικών ΤΑΕΠ σε Λευκωσία (Οκτώβριος 2023) και Λεμεσό (Σεπτέμβριος 2023) με αποτέλεσμα να λειτουργούν σήμερα 2 ΤΑΕΠ στη Λευκωσία και 3 στη Λεμεσό. Η ένταξη των ιδιωτικών ΤΑΕΠ οδήγησε στη βελτίωση της εξυπηρέτησης των ασθενών.
  - 153.2. Δύο νοσηλευτριών σε Λευκωσία και Λεμεσό.
  - 153.2 Της παροχής υπηρεσιών φυσιοθεραπείας σε άτομα με νευρολογικές παθήσεις,
  - 153.3 Της παροχής κατ' οίκο νοσηλευτικής σε άτομα με εξωνεφρική κάθαρση και άλλες παθήσεις.
154. Με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των δικαιούχων, τον Σεπτέμβριο του 2023, τροποποιήθηκε το ωράριο λειτουργίας στις Υπηρεσίες Εφημερίας από προσωπικό ιατρό, καλύπτοντας τις Κυριακές και τις αργίες από τις πρωινές ώρες.
155. Δημιουργήθηκαν Μπάρω Ασθενών για ασθενείς με καρκίνο, άτομα με θαλασσαιμία, άτομα με υπερλιπιδαιμία, άτομα με νεφρική ανεπάρκεια, με στόχο την ενίσχυση της διαχείρισης χρόνιων ασθενών και την παροχή της απαραίτητης φροντίδας και παρακολούθησης.
156. Τέθηκε σε εφαρμογή, από το Φεβρουάριο 2024, η δυνατότητα έκδοσης επείγοντος παραπεμπτικού για διασφάλιση της έγκαιρης πρόσβασης σε υπηρεσίες φροντίδας υγείας στην περίπτωση επειγόντων περιστατικών.

157. Εφαρμόστηκε η δυνατότητα αξιολόγησης υπηρεσιών ενδονοσοκομειακής φροντίδας από δικαιούχους, στο πλαίσιο ενεργειών για προώθηση της βελτίωσης της εμπειρίας του δικαιούχου κατά την επαφή του με υπηρεσίες φροντίδας υγείας του ΓεΣΥ.

➔ Πολιτική 3: Εθνικά Προγράμματα Πρόληψης και Στρατηγικές

158. Αναβαθμίστηκαν οι υποδομές των Κέντρων Μαστογραφίας και επεκτάθηκε το ηλικιακό όριο των δικαιούχων γυναικών από τα 50 με 69 έτη στα 45 με 74 έτη. Παράλληλα έχει επεκταθεί το ωράριο λειτουργίας των μαστογραφικών κέντρων και τις απογευματινές ώρες ώστε να εξυπηρετούνται και οι εργαζόμενες γυναίκες.

159. Το Φεβρουάριο του 2024, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, η Στρατηγική για την Προώθηση του Φυσιολογικού Τοκετού και πρόληψη της Προωρότητας.

➔ Πολιτική 4: Φάρμακα και Φαρμακευτική Καινοτομία

160. Το 2023 εντάχθηκαν στον Κατάλογο Φαρμάκων του ΓεΣΥ, 46 καινοτόμες θεραπείες για 17 παθήσεις. Εντάχθηκαν επίσης 68 φάρμακα στην εξωνοσοκομειακή φροντίδα τα οποία διατίθενται από τα φαρμακεία της γειτονιάς.

➔ Πολιτική 5: Ψυχική Υγεία και Απεξάρτηση

161. Τον Οκτώβριο 2023 λειτούργησε ο Ξενώνας Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για ασθενείς με χρόνια προβλήματα ψυχικής υγείας σε σταθερή κατάσταση, οι οποίοι βρίσκονταν στο Νοσοκομείο Αθαλάσσης για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν παρουσιάζουν επικινδυνότητα και δύναται να αποκατασταθούν στην κοινότητα, στο πλαίσιο παροχής ενός ανθρωπιστικού και υποστηριζόμενου περιβάλλοντος.

➔ Πολιτική 6: Αποτελεσματική λειτουργία των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων (ΟΚΥπΥ)

162. Από τον Μάρτιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023 εφαρμόστηκαν πρακτικές για βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχουν τα Τμήματα Ατυχημάτων & Επείγοντων Περιστατικών (ΤΑΕΠ) στα δημόσια νοσηλευτήρια:

162.1. Όλα τα Νοσηλευτήρια ενισχύθηκαν με Ιατρικό και Νοσηλευτικό προσωπικό, όπου υπήρχαν ελλείψεις και εισάχθηκε ο θεσμός του Διαχειριστή Κλινών για την καλύτερη διαχείριση και διαθεσιμότητά τους στους εσωτερικούς θαλάμους.

162.2 Εφαρμόστηκαν Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες και Πρωτόκολλα για ιατρική και νοσηλευτική φροντίδα, για όλες τις ειδικότητες.

163. Ενισχύθηκαν τα Κλινικά Εργαστήρια και το Ακτινοδιαγνωστικό Τμήμα για γρήγορη διεκπεραίωση και γνωμάτευση των εξετάσεων.

164. Ειδικότερα, στο ΤΑΕΠ του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, εφαρμόστηκαν επιπλέον δράσεις:

164.1 Τον Ιούλιο του 2023, λειτούργησε το Ιατρείο Ταχείας Εξυπηρέτησης (Fast Track) με αποτέλεσμα ο χρόνος αναμονής για τα Μη Επείγοντα Περιστατικά να μειωθεί από 100 λεπτά σε 12 – 15 λεπτά. Το μέτρο αυτό προγραμματίζεται να επεκταθεί και στα υπόλοιπα Νοσηλευτήρια μόλις ολοκληρωθούν τα έργα που έχουν ήδη αρχίσει.

164.2 Δημιουργήθηκε δωμάτιο εξιτηρίων στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας για αποφόρτιση του χώρου των ΤΑΕΠ.

165. Από τον Φεβρουάριο του 2024 λειτουργούν τα Εξωτερικά Ιατρεία Πνευμονολογίας στο νέο ανακαινισμένο κτίριο της Πνευμονολογικής – Φυματιολογικής Κλινικής στο Νοσοκομείο Τροόδους.
166. Τον Φεβρουάριο του 2023 τέθηκε σε πλήρη λειτουργία η Νέα Μονάδα Αιμοκάθαρσης. Η εν λόγω Μονάδα θα προσδώσει στους αιμοκαθαρόμενους ασθενείς της επαρχίας Πάφου και όχι μόνο, αφενός υψηλής ποιότητας νοσηλεία σε ένα σύγχρονο περιβάλλον και αφετέρου βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.
167. Τον Οκτώβριο του 2023, λειτούργησε το Νέο Κέντρο Υγείας Γεροσκήπου.
168. Τον Μάιο του 2023 εφαρμόστηκε σύστημα τηλεϊατρικής στο Κ.Υ. Κάτω Πύργου Τυλληρίας. Το σύστημα παρέχει ασφάλεια στους προσωπικούς ιατρούς του Κέντρου για επικοινωνία με ειδικούς ιατρούς του ΓΝ Λευκωσίας όπου χρειάζεται, καθώς και με το ΤΑΕΠ και προάγει τις υπηρεσίες που παρέχονται στους πολίτες της ακριτικής μας περιοχής

Επενδύοντας στο Μέλλον (Νεολαία)

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- τον ορισμό του 2024 ως Εθνικού Έτους Νεολαίας και του ΟΝΕΚ ως Εθνικού Ανταποκριτή,
- την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης “Σύγχρονη Επαγγελματική Ανάπτυξη, για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση” για το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων 2023.

Πολιτική 1: Προωθούμε τη συμμετοχή των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

169. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2024, ορίστηκε ως Εθνικό Έτος Νεολαίας το έτος 2024, και ο ΟΝΕΚ Εθνικός Ανταποκριτής. Στόχος η ενθάρρυνση όλων των Υπουργείων και Υφυπουργείων να εστιάσουν στη νεολαία και να δώσουν προτεραιότητα στα θέματα που απασχολούν τους νέους, τη ζωή, την καθημερινότητα και το μέλλον τους.

Πολιτική 2: Ενισχύουμε τις δεξιότητες των παιδιών για να τα διευκολύνουμε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και δημιουργούμε προϋποθέσεις για αξιοπρεπή εργασία

170. Ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2023, η υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης “Σύγχρονη Επαγγελματική Ανάπτυξη, για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση” για το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων 2023. Στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η στελέχωση της αγοράς εργασίας με σύγχρονους επαγγελματίες, για αποτελεσματική ανταπόκριση στην πράσινη και στην ψηφιακή μετάβαση, με δυνατότητα συμμετοχής πέραν των 100.000 ατόμων.

* Εκδόθηκε η Κάρτα Πολιτισμού Νέων, η οποία αφορά σε προπληρωμένη πλαστική κάρτα (τύπου prepaid) στην οποία πιστώνεται το ποσό €220, η οποία δίνει την ευκαιρία στους νέους να παρακολουθήσουν πολιτιστικά δρώμενα και να επισκεφθούν χώρους πολιτισμού, όπως: συναυλίες, θεατρικές παραγωγές, παραστάσεις χορού, εικαστικές και άλλες εκθέσεις, κινηματογραφικές προβολές, φεστιβάλ τεχνών, μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Η κάρτα θα εκδίδεται καθ’ όλη τη διάρκεια του 2024, για νέους και νέες που γεννήθηκαν το 2005, με ισχύ 12 μηνών.

171. Από τον Ιούνιο του 2023 αυξήθηκαν οι απολαβές των νέων επιστημόνων, των ασκούμενων δικηγόρων και των ασκούμενων μηχανικών, μετά από συμφωνία της Κυβέρνησης με τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο και το ΕΤΕΚ, που προνοεί την μηνιαία καταβολή €750 που συνεπάγονται μηνιαία αύξηση ύψους €100.

Πολιτική 3: Προωθούμε ίσες ευκαιρίες στη διαβίωση και στην εκπαίδευση

* Εγκρίθηκε το σχέδιο στεγαστικής επιδότησης νεαρών ζευγαριών ή/και νέων μέχρι 41 ετών, προϋπολογισμού €15 εκατ. από το οποίο αναμένεται να επωφεληθούν 400 νεαρά άτομα σε περίοδο 2 ετών.

* Οι Δράσεις περιλαμβάνονται και σε άλλους Πυλώνες/Προτεραιότητες

Μετανάστευση – Αποτελεσματική αντιμετώπιση

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την ψήφιση από τη ΒτΑ, του νομοσχεδίου για τη σύσταση του Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,
- την ενίσχυση του προγράμματος εθελούσιων επιστροφών με παραχώρηση οικονομικού κίνητρου και εφαρμογή του μηχανισμού μετεγκαταστάσεων,
- την αύξηση του αριθμού των εξεταστών αιτήσεων ασύλου,
- την εκπόνηση Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Ανατολική Μεσόγειο,
- τη μείωση του χρόνου εξέτασης των αιτημάτων για απασχόληση αιτητών ασύλου.

➔ Πολιτική 1: Δημιουργούμε Υφυπουργείο Μετανάστευσης, Ασύλου και Ένταξης

172. Ψηφίστηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, το νομοσχέδιο για σύσταση του Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου το οποίο είχε κατατεθεί στη ΒτΑ τον Ιούνιο του 2023.

➔ Πολιτική 2: Αποτροπή των παράτυπων ροών και καταπολέμηση των δικτύων των διακινητών προσώπων

173. Ενισχύθηκε το πρόγραμμα εθελούσιων επιστροφών με παραχώρηση οικονομικού κίνητρου και εφαρμογή του μηχανισμού μετεγκαταστάσεων. Ως αποτέλεσμα υπήρξε αύξηση 66% των συνολικών αποχωρήσεων με τον αριθμό να φτάνει σε σχεδόν 13.000 για το 2023 έναντι 7.700 το 2022.

174. Πραγματοποιήθηκαν το 2023, ενημερωτικές εκστρατείες στις χώρες προέλευσης, αξιοποιώντας τις Διπλωματικές Αποστολές της Κυπριακής Δημοκρατίας, την ΕΕ και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, σχετικά με τους κινδύνους που ενέχει η διακίνηση και η εμπορία προσώπων. Ως αποτέλεσμα μειώθηκε ο αριθμός αιτητών ασύλου με καταγωγή από τις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής σε ποσοστό κατά 72%.

175. Συστάθηκε, τον Μάιο του 2023, Μονάδας Επιτήρησης της Πράσινης Γραμμής, με την πρόσληψη 300 Συμβασιούχων Ειδικών Αστυνομικών για την ενίσχυση της επιτήρησης και του ελέγχου κατά μήκος της γραμμής κατάπαυσης του πυρός.

176. Ενισχύθηκε η στελέχωση της Υπηρεσίας Αλλοδαπών & Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου με στόχο την εντατικοποίηση των απελάσεων και εθελούσιων αναχωρήσεων των παράνομα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

177. Συστάθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, Ειδικό Κλιμάκιο στην Αστυνομία για καταπολέμηση των κυκλωμάτων διακίνησης παράτυπων μεταναστών. Στο πλαίσιο αυτό αυξήθηκαν οι εντοπισμοί και οι συλλήψεις διακινητών παράτυπων μεταναστών κατά 8%.

178. Αυξήθηκε ο αριθμός των απελάσεων από τον χώρο κράτησης υπό απέλαση μεταναστών στη Μενόγεια πέραν του 200% σε σχέση με το 2022.

179. Διπλασιάστηκαν οι κοινές πτήσεις αναγκαστικής επιστροφής της FRONTEX, στις οποίες συμμετέχει η Αστυνομία Κύπρου, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

➔ Πολιτική 3: Επίσπευση των διαδικασιών που αφορούν αιτήσεις ασύλου, ιδιαίτερα των πρόσφυγα αβάσιμων και πάταξη της αδήλωτης εργασίας

180. Από τον Δεκέμβριο του 2023, εντοπίζονται άμεσα τα πρόσωπα που εργάζονται παράνομα μετά την απόρριψη αιτήματος για διεθνή προστασία, μέσα από τη διασύνδεση των μηχανογραφικών συστημάτων του Υπουργείου Εργασίας και του Υπουργείου Εσωτερικών, με στόχο την έγκαιρη ενημέρωση των εργοδοτών σε ό,τι αφορά στο δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
181. Από τον Αύγουστο του 2023 ενισχύθηκαν οι έλεγχοι για πάταξη της αδήλωτης και παράνομης εργασίας υπηκόων τρίτων χωρών. Με την πραγματοποίηση στοχευμένων ελέγχων σχεδόν 5000 προσώπων, εντοπίστηκαν πέραν των 850 περιπτώσεων παράνομης και αδήλωτης εργασίας.
182. Από τον Οκτώβριο του 2023 περιορίστηκε η πρόσβαση των αιτητών ασύλου στην αγορά εργασίας με την εφαρμογή Διατάγματος που εκδόθηκε από την Κυβέρνηση και προνοεί υποχρεωτική παρέλευση εννέα μηνών από την υποβολή του αιτήματος για διεθνή προστασία μέχρι την παροχή της δυνατότητας για εργασία.
183. Μειώθηκε ο χρόνος εξέτασης των αιτήσεων ασύλου από 1 έως 3 μήνες σε σχέση με 9 έως 21 μήνες που ίσχυε στο παρελθόν, με την πρόσληψη 52 νέων εξεταστών και την αποστολή πρόσθετων 16 από EUAA.

➔ Πολιτική 4: Αναβάθμιση Υποδομών

184. Υπογράφηκε τον Αύγουστο 2023, το συμβόλαιο για τη κατασκευή του Κέντρου Φιλοξενίας Αιτητών Ασύλου και του Προαναχωρησιακού Κέντρου στην περιοχή «Λίμνες» στη Μενόγεια που θα δώσει τη δυνατότητα κράτησης μέχρι και 800 υπό απέλαση μεταναστών και συνολικό κόστος €75 εκατ. Οι εργασίες αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2025.
185. Κατασκευάστηκε δεύτερη περίφραξη και νέοι γραφειακοί χώροι, έγινε αντικατάσταση σκηνών με προκατασκευασμένες οικιστικές μονάδες, αναβαθμίστηκαν υφιστάμενοι χώροι και δημιουργήθηκαν κοινόχρηστοι χώροι για δραστηριότητες στο ΚΕΠΥ Πουρνάρα στην Κοκκινότριμιθιά.

➔ Πολιτική 5: Ένταξη των νόμιμα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

186. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Απρίλιο 2023, αναθεωρήθηκαν τα κριτήρια σχεδίου παραχώρησης αδειών μετανάστευσης με βάση τον Κανονισμό 6(2) του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Κανονισμών. Θα γίνει θωράκιση του σχεδίου κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση της επένδυσης και τα ποσά που απαιτούνται για τα πρόσθετα μέλη της οικογένειας να είναι αντιπροσωπευτικά.
187. Τον Ιανουάριο του 2024 εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο τα τροποποιητικά νομοσχέδια για τις διαδικασίες της Μπλε Κάρτας (EU Blue Card) που αφορούν σε ελκυστικότερες προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης και προσέλκυσης ταλέντων. Οι τροποποιήσεις συμβάλουν στην προώθηση της νόμιμης μετανάστευσης και εναρμονίζουν την εθνική νομοθεσία με σχετική Οδηγία της ΕΕ.

➔ Πολιτική 6: Ενισχύουμε τις συνεργασίες ως κράτος – μέλος της ΕΕ

188. Με την ενεργό εμπλοκή της Δημοκρατίας κατέστη δυνατή η εκπόνηση Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Ανατολική Μεσόγειο, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων τον Οκτώβριο 2023.

Πολιτική 7: Προωθούμε πολιτική για ασυνόδευτα ανήλικα

189. Προωθήθηκαν μέτρα, τόσο για απλοποίηση των διαδικασιών ταχύτερης μεταφοράς των ασυνόδευτων ανήλικων προσφυγόπουλων από τα Κέντρα Υποδοχής στις υφιστάμενες δομές φιλοξενίας, καθώς και δημιουργίας νέων δομών και προγραμμάτων φιλοξενίας όπως ημιανεξάρτητη διαβίωση, ανάδοχες οικογένειες, στέγες προστασίας κτλ, στη βάση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
190. Έχουν επισπευσθεί οι διαδικασίες αναδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων που βρίσκονται στο Πουρνάρα και έχουν συγγενείς στην Κύπρο.
191. Ξεκίνησε το πιλοτικό πρόγραμμα μετεγκατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο το πρόγραμμα αυτό να επεκταθεί σε μεγαλύτερο αριθμό παιδιών.

πολιτεία

Ανασύνταξη του κράτους

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- την ψήφιση του νομοσχεδίου για τους Συμβούλους-Συνεργάτες των μελών της Κυβέρνησης,
- τη σύσταση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου, για τον διορισμό Διοικητικών Συμβουλίων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου,
- τη σύσταση της Γραμματείας Συντονισμού και Υποστήριξης Κυβερνητικού Έργου,
- τη διεξαγωγή της δημόσιας παρουσίασης του Ετήσιου Προγραμματισμού της Κυβέρνησης από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Πολιτική 1: Προώθηση Θεσμικών Μεταρρυθμίσεων

192. Θεσμοθετήθηκε, τον Ιανουάριο 2024, η δημόσια παρουσίαση του Ετήσιου Προγραμματισμού της Κυβέρνησης από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για σκοπούς βέλτιστου προγραμματισμού των ετήσιων προτεραιοτήτων της εκτελεστικής εξουσίας αλλά και στο πλαίσιο λογοδοσίας προς την κοινωνία, πρακτική που θα ακολουθείται κάθε χρόνο.
193. Στο πλαίσιο προαγωγής της διαφάνειας και της λογοδοσίας έχουν ετοιμαστεί και δημοσιευθεί τα Ετήσια Σχέδια Δράσης όλων των Υπουργείων/Υφυπουργείων με συγκεκριμένους στόχους και ορόσημα αναφορικά με τις προτεραιότητες που προωθούνται το έτος 2024. Τα Σχέδια Δράσης είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο www.diakivernisi.gov.cy και στις ιστοσελίδες των Υπουργείων/Υφυπουργείων.
194. Ψηφίστηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, το νομοσχέδιο για τους Συμβούλους-Συνεργάτες των μελών της Κυβέρνησης, το οποίο κατατέθηκε τον Ιούνιο του 2023. Ως αποτέλεσμα, υφίσταται πλέον σαφές νομοθετικό πλαίσιο το οποίο ρυθμίζει την πρόσληψη Συμβούλων - Συνεργατών με συγκεκριμένα κριτήρια και προϋποθέσεις εργοδότησης.
195. Τον Οκτώβριο του 2023, συστάθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου πενταμελής επιτροπή για ενδελεχή μελέτη και παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των συστάσεων της Επιτροπής Greco για την Κύπρο, στο πλαίσιο του πέμπτου γύρου αξιολόγησης, αναφορικά με την πρόληψη της διαφθοράς και προώθηση της ακεραιότητας στις Κεντρικές Κυβερνήσεις.
196. Τον Σεπτέμβριο 2023 συστάθηκε, υπό την εποπτεία της Υφυπουργού παρά τω Προέδρω, η Γραμματεία Συντονισμού και Υποστήριξης του Κυβερνητικού Έργου. Στόχος και αποστολή της Γραμματείας είναι η ενίσχυση του έργου της Κυβέρνησης, στο πλαίσιο του επιτελικού κράτους, ως προς τη σφαιρική παρακολούθηση και συντονισμό στην εφαρμογή πολιτικών, την προώθηση μεταρρυθμίσεων και την υλοποίηση έργων, στη βάση στρατηγικού σχεδιασμού σε συνεργασία με τα Υπουργεία/ Υφυπουργεία.
197. Κατατέθηκε τον Δεκέμβριο του 2023 στη ΒτΑ το νομοσχέδιο για τον Αστικό Αναδασμό. Αποβλέπει, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία και προσφορά γης έτοιμης για ανάπτυξη και στη διασφάλιση των αναγκών χώρων δημόσιας χρήσης και χώρων για κοινωφελείς σκοπούς κ.ο.κ.

➔ Πολιτική 2: Καθιέρωση της Συμμετοχικής Δημοκρατίας

198. Εγκρίθηκε τον Ιανουάριο 2024 από το Υπουργικό Συμβούλιο το θεσμικό πλαίσιο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-consultation.gov.cy, η οποία λειτουργεί ως ενιαίο σημείο διεξαγωγής των δημόσιων διαβουλεύσεων. Η πλατφόρμα προσφέρει επίσης τη δυνατότητα αποστολής ειδοποίησης προς τους πολίτες, για δημόσιες διαβουλεύσεις που θα εξαγγέλλονται και θα εμπίπτουν στους τομείς που θα δηλώσουν ενδιαφέρον για να λαμβάνουν ενημέρωση.
199. Στο πλαίσιο προαγωγής της Συμμετοχικής Δημοκρατίας, τέθηκε, τον Μάρτιο του 2024 σε παραγωγική λειτουργία η διαδικτυακή πλατφόρμα «Φωνή του Πολίτη» παρέχοντας στον Κύπριο Πολίτη τη δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας με την εκτελεστική εξουσία. Μέσω της εν λόγω πλατφόρμας, διενεργούνται Συμβουλευτικές Ψηφοφορίες πολιτών για επίκαιρα και μείζονος σημασίας θέματα που αφορούν νομοσχέδια και πολιτικές πράξεις που η εκτελεστική εξουσία προτίθεται να εφαρμόσει, έτσι ώστε να καταγράφεται και να λαμβάνεται υπόψη η γενική κοινωνική αντίληψη επί των εν λόγω θεμάτων. Η πλατφόρμα λειτουργεί υπό την ευθύνη του Γραφείου του Επιτρόπου του Πολίτη.

➔ Πολιτική 3: Αυστηρή Επιβολή των Κανόνων και Μηδενική Ανοχή

200. Τέθηκαν σε ισχύ, τον Μάρτιο του 2024, οι σχετικοί Κανονισμοί του περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημοσίων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων (Lobbying) Νόμου και κατέστη δυνατή η πρακτική εφαρμογή του από την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, μέσω του Προϋπολογισμού του 2024, ο οποίος είναι αυξημένος κατά 72%.
201. Ολοκληρώθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, η δημόσια διαβούλευση για το τροποποιητικό νομοσχέδιο για την ενίσχυση των κατασταλτικών μέτρων αντιμετώπισης της βίας στους αθλητικούς χώρους και την αυστηροποίηση των ποινών σε συνέχεια απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου τον Μάρτιο του 2023.
202. Υπογράφηκε, τον Ιούνιο του 2023, Μνημόνιο Συναντίληψης, στο πλαίσιο εφαρμογής Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την αντιμετώπιση της βίας στους αθλητικούς χώρους, το οποίο υιοθετήθηκε τον Ιούνιο 2023 από συνολικά δώδεκα εμπλεκόμενους φορείς. Περαιτέρω, διορίστηκε επταμελής Συμβουλευτική Επιτροπή για την παρακολούθηση, αξιολόγηση και εμπλουτισμό των μέτρων που υλοποιούνται.
203. Τον Οκτώβριο του 2023, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, υιοθετήθηκε ολοκληρωμένος Κώδικας Δεοντολογίας για τα μέλη της Κυβέρνησης στη βάση αντίστοιχων καλών πρακτικών άλλων χωρών και θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Κώδικας περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για το πώς τα μέλη της Κυβέρνησης οφείλουν να ενεργούν και να πολιτεύονται καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους και θέτει πλαίσιο παρακολούθησης και δυνατότητας επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης.
204. Τον Μάιο του 2023, συστάθηκε για πρώτη φορά Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου στην Προεδρία της Δημοκρατίας. Για την εξέλιξη αυτή έγινε ήδη ειδική θετική μνεία στην πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής των Κρατών - Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της Διαφθοράς (GRECO) που αφορά τον πέμπτο κύκλο αξιολόγησης.
205. Τον Ιούλιο του 2023, εφαρμόστηκε επιτυχώς το Schengen Information System (SIS), εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος. Έχουν ήδη αξιοποιηθεί πληροφορίες που οδήγησαν σε σύλληψη καταζητούμενων ατόμων από εθνικές αρχές άλλων χωρών, καθώς και στον εντοπισμό καταζητούμενων ατόμων από την Κυπριακή Δημοκρατία τα οποία βρισκόνταν στο εξωτερικό.

206. Τον Ιούνιο του 2023, αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, πλαίσιο μέτρων αντιμετώπισης του υπερπληθυσμού των φυλακών. Υλοποιούνται σε πρώτη φάση έργα μετατροπής των υφιστάμενων κτηριακών υποδομών για αύξηση μέχρι τον ερχόμενο Σεπτέμβριο της δυναμικότητας κατά 240 θέσεις. Στόχος όλων των μέτρων είναι η ομαλή λειτουργία του σωφρονιστικού ιδρύματος, η ορθή επιτήρηση των κρατούμενων και η διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφάλειας.
207. Σχεδιάστηκε και εφαρμόζεται νέο πλάνο αστυνόμευσης. Στο πλαίσιο αυτό συστάθηκαν τρεις μόνιμες αντιοχλαγωγικές ομάδες της ΜΜΑΔ αναδιαρθρώθηκαν κρίσιμες υπηρεσίες, όπως η Υποδιεύθυνση Διαχείρισης και Ανάλυσης Πληροφοριών και η Υποδιεύθυνση Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος, ως πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

Πολιτική 4: Πλήρης λογοδοσία και αποτελεσματικότητα μέσα από τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης

208. Τον Ιούνιο του 2023 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, συστάθηκε Γνωμοδοτικό Συμβούλιο, για τον διορισμό Διοικητικών Συμβουλίων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ορισμένων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Διοικητικών Συμβουλίων) Νόμου (Ν. 149/1988). Μέσα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και διαφανείς διαδικασίες επιλογής, λήφθηκαν συνολικά 1082 αιτήσεις.
209. Ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2023, ο περί της Διευκόλυνσης των Έργων Στρατηγικής Ανάπτυξης Νόμος του 2023 (Ν. 84(Ι)/2023), με σκοπό τη διευκόλυνση της αδειοδότησης των στρατηγικών έργων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ο Νόμος επιτρέπει τον χαρακτηρισμό μιας ανάπτυξης ως στρατηγική για την κυπριακή οικονομία, στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων, τον καθορισμό υπεύθυνου έργου και την επίσχευση όλων των αδειοδοτήσεων.
210. Τον Ιούλιο του 2023 προωθήθηκαν και ψηφίστηκαν από τη ΒτΑ τρία τροποποιητικά νομοσχέδια για ρύθμιση τεχνικών ζητημάτων σχετικά με τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης.
211. Τον Φεβρουάριο του 2024 προχώρησε η πρόσληψη του πρόσθετου προσωπικού που θα στελεχώσει σε προσωρινή βάση τους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης για σκοπούς διεκπεραίωσης της νέας διαδικασίας πολεοδομικής και οικοδομικής αδειοδότησης.
212. Προωθήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες για την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της δημόσιας υπηρεσίας, με στόχο την βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας και την καλλιέργεια νέας κουλτούρας στη Δημόσια Υπηρεσία. Συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε το Νέο Σύστημα Αξιολόγησης των Δημοσίων Υπαλλήλων και τον Δεκέμβριο του 2023 ξεκίνησε η διαδικασία για τη αγορά υπηρεσιών από εξεταστικά κέντρα. Περαιτέρω, στο πλαίσιο της εφαρμογής της μεταρρύθμισης, τροποποιήθηκαν τα Σχέδια Υπηρεσίας των θέσεων Διατμηματικής Προαγωγής και Πρώτου Διορισμού και Προαγωγής.
213. Εγκρίθηκε, τον Αύγουστο 2023, από το Υπουργικό Συμβούλιο το πλαίσιο πολιτικής για τη ρύθμιση ευέλικτων μορφών απασχόλησης στη Δημόσια Υπηρεσία. Η ρύθμιση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης, ως μια μεταρρυθμιστική πολιτική, έχει ως ευρύτερο στόχο τον εκσυγχρονισμό του τρόπου λειτουργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας συμβάλλοντας παράλληλα στην καλύτερη ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των υπαλλήλων, στην ενίσχυση των κινήτρων και στη διαμόρφωση ενός περισσότερο υποστηρικτικού εργασιακού περιβάλλοντος για όλους τους υπαλλήλους και, κατ' επέκταση, στην καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού.
214. Κατατέθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο με τίτλο «ο Περί Πιστοποίησης της Γνησιότητας της Υπογραφής Νόμος του 2023» με το οποίο δίνεται η ευχέρεια πιστοποιήσεων υπογραφών και σφραγίδων, πέρα από τους πιστοποιούντες υπαλλήλους στα ΚΕΠ και στα ΚΕΠΟ/Ταχυδρομικά Γραφεία, καθώς και στα αρμόδια τμήματα με μεγάλο όγκο πιστοποιήσεων.

Κράτος Καταλύτης στον ψηφιακό μετασχηματισμό

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- τη λειτουργία του Κέντρου Επικοινωνίας (ΚΕ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας στον παγκύπριο αριθμό «1450»,
- την εφαρμογή της ηλεκτρονικής αίτησης Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ), καθώς και την απλοποίηση και αυτοματοποίηση των διαδικασιών,
- τη λειτουργία πλατφόρμας για υποβολή των αιτήσεων εν δυνάμει δικαιούχων από το Εθνικό Ταμείο Αλληλεγγύης,
- την ψηφιοποίηση της υποβολή αιτήσεων εγγραφής εταιρειών στο Μητρώο Εταιρειών Ξένων Συμφερόντων που τηρείται στη Μονάδα Διευκόλυνσης Εταιρειών.

Πολιτική 1: Ολοκλήρωση και Ενίσχυση του Ψηφιακού Οικοσυστήματος

215. Από τον Μάρτιο του 2023 τέθηκε σε λειτουργία το Κέντρο Επικοινωνίας στον παγκύπριο αριθμό «1450», το οποίο ενεργεί ως ενιαίο σημείο παροχής πληροφόρησης και εξυπηρέτησης για τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση της ποιότητας εξυπηρέτησης που το κράτος παρέχει στους πολίτες. Μέχρι σήμερα το ΚΕ έχει ανταποκριθεί σε πέραν των 348.000 κλήσεων, που αναλογεί σε πέραν του 95% των συνολικών εισερχόμενων κλήσεων, με μέσο χρόνο αναμονής τα 30 δευτερόλεπτα και μέσο χρόνο εξυπηρέτησης τα 3 λεπτά.

Πολιτική 2: Δημιουργία Πλήρους Ψηφιακού Κράτους

216. Τέθηκε σε λειτουργία τον Δεκέμβριο 2023 η πλατφόρμα για υποβολή των αιτήσεων εν δυνάμει δικαιούχων από το Εθνικό Ταμείο Αλληλεγγύης, το οποίο έχει σκοπό να συνδράμει στην αναπλήρωση απωλειών που υπέστησαν πρόσωπα από την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης σε πιστωτικά ιδρύματα.

217. Κατακυρώθηκε τον Οκτώβριο του 2023 διαγωνισμός για την ανάπτυξη της ψηφιακής υπηρεσίας παροχής για τα «Πιστοποιητικά Στρατολογικής Κατάστασης» με σκοπό την έκδοση των πιστοποιητικών κατευθείαν από το σπίτι έκαστου πολίτη.

218. Από τον Νοέμβριο του 2023, στο πλαίσιο της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της εξυπηρέτησης των επενδυτών, ψηφιοποιήθηκε η υποβολή αιτήσεων εγγραφής εταιρειών στο Μητρώο Εταιρειών Ξένων Συμφερόντων που τηρείται στη Μονάδα Διευκόλυνσης Εταιρειών μέσω ηλεκτρονικού εντύπου.

219. Τον Δεκέμβριο του 2023, ολοκληρώθηκε η ψηφιοποίηση των φυσικών φακέλων Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και Βιομηχανικών Σχεδίων ενώ, τον Φεβρουάριο του 2024, ολοκληρώθηκε η ψηφιοποίηση των φυσικών φακέλων Διεθνών Εμπορικών Σημάτων, διευκολύνοντας έτσι την αποτελεσματική διαχείριση της εργασίας εντός του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

220. Τέθηκε σε λειτουργία τον Δεκέμβριο του 2023, το ηλεκτρονικό Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Εταιρειών, έργο το οποίο χρηματοδοτείται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

221. Επεκτάθηκε το Πληροφοριακό Σύστημα «ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ» σε σχέση με την ψηφιοποίηση των διαδικασιών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως με στόχο την διευκόλυνση των πολιτών. Παράλληλα, ψηφιοποιήθηκαν 4.000 ιστορικές οικοδομές, ενισχύοντας την πολιτιστική κληρονομιά. Το σύστημα θα εφαρμοστεί και στους νέους Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης κατόπιν της λειτουργίας τους.
222. Τέθηκε σε λειτουργία, τον Ιούλιο του 2023, η ψηφιακή υπηρεσία του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης μέσω της οποίας επιτρέπεται στους πολίτες να ελέγξουν και να ενημερώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία στο αρχείο του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης.
223. Τον Μάρτιο του 2023, τέθηκε σε λειτουργία το πρώτο στάδιο του νέου μηχανογραφικού συστήματος του Τμήματος Φορολογίας, το οποίο αφορά στο Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) καθώς και η Πύλη Φορολογούμενου TaxForAll (TFA). Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2023 τέθηκε σε λειτουργία η ηλεκτρονική εγγραφή στο μητρώο του Τμήματος Φορολογίας. Η λειτουργία αυτή παρέχει στους φορολογούμενους τη δυνατότητα να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά την αίτηση τους για εγγραφή στο μητρώο του Τμήματος Φορολογίας.

Πολιτική 3: Αναβάθμιση Ψηφιακών Δεξιοτήτων

224. Στοχεύοντας στην αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανακατάρτισης (reskilling-upskilling) του ενεργού εργατικού δυναμικού της χώρας και στην επίλυση του προβλήματος έλλειψης επαγγελματιών στο τομέα της τεχνολογίας, η κυβέρνηση σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής (CITEA) έχει προχωρήσει στη δημιουργία πιλοτικού εκπαιδευτικού προγράμματος «ICT Re-Up Skilling». Το πρόγραμμα ανακοινώθηκε τον Φεβρουάριο του 2024 και η έναρξη των εκπαιδεύσεων προγραμματίζεται για τον Μάρτιο του 2024 .

πλανήτης

Καθαρή ενέργεια

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- την εφαρμογή του νέου Σχεδίου Χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης ΑΠΕ και της Εξοικονόμησης Ενέργειας σε κατοικίες 2024-25, που περιλαμβάνει την κατηγορία «Φωτοβολταϊκά για Όλους»,
- τη λειτουργία της πρώτης φάσης της νέας διαδικτυακής πλατφόρμας “Digital One Stop Shop” η οποία παρέχει ηλεκτρονικά τη σχετική πληροφόρηση επί των υφιστάμενων διαδικασιών για αδειοδότηση έργων ΑΠΕ, παραγωγής πράσινου υδρογόνου και υβριδικών συστημάτων με αποθήκευση.

Πολιτική 1: Οικονομικά Προσιτή Ενέργεια

225. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τον Ιανουάριο 2024 το νέο «Σχέδιο Χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης ΑΠΕ και της Εξοικονόμησης Ενέργειας σε κατοικίες 2024-25» με προϋπολογισμό €90 εκατ. για τη διετία 2024-2025. Στο νέο Σχέδιο Χορηγιών περιλαμβάνεται η νέα κατηγορία “Φωτοβολταϊκά για Όλους” με δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος από πολίτες που δεν διαθέτουν το αρχικό κεφάλαιο και δυνατότητα αποπληρωμής του ποσού μέσω δόσεων. Άρχισε τον Μάρτιο 2024 η υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων από τους πολίτες.
226. Τον Απρίλιο του 2023, τροποποιήθηκε το Σχέδιο για παραγωγή ηλεκτρισμού από ΑΠΕ για ίδια κατανάλωση και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά η κατηγορία του εικονικού συμψηφισμού λογαριασμών (virtual net metering) δίνοντας τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις και οικιακούς καταναλωτές που δεν είχαν τη δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος στην οροφή του υποστατικού τους, να το εγκαταστήσουν σε τεμάχιο και να συμψηφίζουν την κατανάλωση του υποστατικού τους με την παραγωγή του φωτοβολταϊκού.
227. Τον Ιούλιο του 2023, δημοσιεύτηκε το Γενικό Πλαίσιο Πολιτικής για Συστήματα Αποθήκευσης Ενέργειας για την κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας σε συνδυασμό με έργα ΑΠΕ (υβριδικά συστήματα) και προγραμματίζεται η προκήρυξη του Σχεδίου το 1ο τρίμηνο του 2024.

Πολιτική 2: Πράσινη Μετάβαση

228. Τον Ιούλιο του 2023 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Προσχέδιο Αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα.
229. Με απώτερο στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας και τη διευκόλυνση των επενδυτών, τον Ιούλιο του 2023 τέθηκε σε λειτουργία η πρώτη φάση της νέας διαδικτυακής πλατφόρμας “Digital One Stop Shop” η οποία παρέχει ηλεκτρονικά τη σχετική πληροφόρηση επί των διαδικασιών για αδειοδότηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, παραγωγής πράσινου υδρογόνου και υβριδικών συστημάτων με αποθήκευση. Η πλατφόρμα θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2024 με διασύνδεση με τις πλατφόρμες της ΑΗΚ, του ΔΣΜΚ/ και της ΡΑΕΚ.
230. Επαναπροκηρύχτηκε τον Μάρτιο του 2024, σχέδιο χορηγιών για εγκατάσταση υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ιδιαίτερα με τη χρήση ΑΠΕ, με στόχο να υπάρχουν διαθέσιμα σημεία φόρτισης παντού. Για τον σκοπό αυτό υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια ύψους €4,6 εκατ. για εγκατάσταση πέραν των χιλίων σημείων φόρτισης. Εντός του πρώτου εξαμήνου του 2024 θα αρχίσει η εγκατάστασή τους. Επίσης εντός του 2024 θα μπορούν να τοποθετούνται και σημεία φόρτισης στα πρατήρια παροχής καυσίμων.

231. Τέθηκε σε διαβούλευση τον Φεβρουάριο το 2024, τροποποιητικό νομοσχέδιο για τους τεχνίτες οχημάτων, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις του επαγγέλματος καθώς προχωρούμε προς την ηλεκτροκίνηση.

Πολιτική 3: Αξιοποίηση Υδρογονανθράκων

232. Ολοκληρώθηκαν με επιτυχία οι γεωτρήσεις αξιολόγησης στα κοιτάσματα φυσικού αερίου Αφροδίτη (Α3) και Κρόνος (Cronos – 2), τον Ιούλιο του 2023 και τον Ιανουάριο του 2024, αντίστοιχα.

Πολιτική 4: Άρση της ενεργειακής απομόνωσης

233. Τον Οκτώβριο του 2023 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η αλλαγή στο μετοχικό κεφάλαιο του Φορέα Υλοποίησης της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδα – Κύπρου – Ισραήλ. Συγκεκριμένα, Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) έχει οριστεί ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Ηλεκτρικής Ενέργειας Ελλάδος (ΑΔΜΗΕ) ο οποίος έχει μετονομάσει το έργο σε “Great Sea Interconnector”. Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη και ο ΦΥ έχει ήδη καταβάλει τις πρώτες πληρωμές για την κατασκευή του υψηλής τεχνολογίας καλωδίου. Η ΚΔ έχει ολοκληρώσει την αξιολόγηση του έργου από διεθνή οίκο, ο οποίος προέβηκε σε επαναξιολόγηση των μελετών για το έργο. Με βάση τα αποτελέσματα, το Υπουργικό Συμβούλιο τον Ιανουάριο του 2024, επιβεβαίωσε την κατ’ αρχήν πρόθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας για συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο του έργου, για ποσό μέχρι €100 εκατ.

Καθαρό περιβάλλον

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- τη σύσταση του Τομέα Περιβαλλοντικών Ελέγχων, κάτω από το Τμήμα Περιβάλλοντος,
- την κατάθεση στη ΒτΑ, των κανονισμών για τις αυξημένες υποχρεώσεις για θέματα ασφάλειας των εγκαταστάσεων που γειτνιάζουν με εγκαταστάσεις Seveso,
- την ανασύσταση του Ουλαμού Πάταξης Λαθροθηρίας,
- την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης του ολιστικού συστήματος επιτήρησης πυρκαγιών και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών.

Πολιτική 1: Στόχος η Πράσινη Οικονομία: Αναβάθμιση Θεσμικού Πλαισίου και Διαχείρισης Περιβαλλοντικών Ζητημάτων

234. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Φεβρουάριο του 2024, η τροποποίηση του Περί της Θέσισης Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου Νόμο. Το τροποποιητικό Νομοσχέδιο στόχο έχει να συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα και των στόχων για το κλίμα με το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου (ΣΕΔΕ).

235. Κατατέθηκε τον Νοέμβριο του 2023 στη ΒτΑ, ο Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2023. Σκοπός του είναι η προστασία των υδάτινων πόρων και της υγείας και ευημερίας του πληθυσμού, μέσα από τον εκσυγχρονισμό βασικών προνοιών της υφιστάμενης Νομοθεσίας με ιδιαίτερη έμφαση στο σύστημα αδειοδότησης και επιθεώρησης.

Πολιτική 2: Συμβολή στην αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής

236. Ανακοινώθηκε, τον Φεβρουάριο του 2024, το Σχέδιο Χορηγιών για την Ενθάρρυνση της Μείωσης της Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου σε Επιχειρήσεις, το οποίο θα συμβάλλει ουσιαστικά στα μέτρα και τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα. Μέσω του Σχεδίου θα χορηγηθούν συνολικά €5 εκατ. σε τουλάχιστον 300 επιχειρήσεις για την ετοιμασία των Σχεδίων Δράσης στην επιχείρησή τους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

237. Ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2023 η παραλαβή και η εγκατάσταση συνολικά 6 μονάδων παρακολούθησης (1 αυτοκινούμενης και 5 σταθερών) για τη μέτρηση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε γεωργικές καλλιέργειες. Κύριος στόχος του έργου, συνολικής αξίας €4,2 εκατ., είναι ο υπολογισμός των Εθνικών Συντελεστών Εκπομπών για τις κύριες καλλιέργειες της χώρας και εισηγήσεις / προτάσεις διαφορετικών γεωργικών πρακτικών που μπορούν να μειώσουν τις άμεσες εκπομπές από τα εδάφη. Το έργο, αναμένεται να συμβάλει κατά 10% στην μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο γεωργικό τομέα.

Πολιτική 3: Προστασία έναντι περιβαλλοντικών πιέσεων και κινδύνων για την υγεία και την ευημερία των πολιτών

238. Εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2023 η σύσταση Τομέα Περιβαλλοντικών Ελέγχων, κάτω από το Τμήμα Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητα τους ελέγχους/επιθεωρήσεις σε Μονάδες Διαχείρισης Αποβλήτων και Μονάδες που δραστηριοποιούνται σε τομείς αρμοδιότητας του Τμήματος Περιβάλλοντος.

239. Κατατέθηκαν στη ΒτΑ, τον Δεκέμβριο του 2023, οι Κανονισμοί, που αφορούν στην αύξηση των υποχρεώσεων και των μέτρων ασφαλείας σε χώρους εργασίας που υπάρχουν χημικές ουσίες σε ποσότητα ίση ή μεγαλύτερη του 75% των οριακών ποσοτήτων που καθορίζονται στους υφιστάμενους Κανονισμούς, σε χώρους εργασίας που εφάπτονται σε μονάδες SEVESO και σε χώρους εργασίας εντός του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού. Στόχος η πρόληψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων πυρκαγιών μέσα από την ασφαλέστερη και περιβαλλοντικά ορθότερη διαχείριση των μονάδων.
240. Ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2024 η αποκατάσταση και μετέπειτα φροντίδα 23 Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) στην Επαρχία Λευκωσίας, έργο με συνολικό προϋπολογισμό περί τα €10 εκατ. που περιλαμβάνει χωματουργικές εργασίες, συλλογή και διαχείριση στραγγισμάτων και βιοαερίου, σύστημα στεγανοποίησης με ειδικές μεμβράνες, έργα συλλογής ομβρίων υδάτων, φυτοκάλυψη και περιβαλλοντική παρακολούθηση.

Πολιτική 4: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της καθημερινότητας

241. Αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού μέσα από:
- 241.1. Πιλοτική λειτουργία του “park&ride” και γραμμής λεωφορείων “rame express” στη Λευκωσία. Δημιουργία νέων “park&ride” στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας σε συνδυασμό με γραμμές λεωφορείων τύπου “rame express” και νέες γραμμές λεωφορείων.
- 241.2. Εφαρμόστηκε η μεταφορά των μαθητών Δημοτικής και Προδημοτικής Εκπαίδευσης σε 5 Δημοτικά Σχολεία στον Δήμο Στροβόλου με τη μέθοδο Door to Door και προγραμματίζεται η επέκτασή του σε όλα τα σχολεία του Δήμου και, σε μεταγενέστερο χρόνο, παγκύπρια.
242. Θεσμοθέτηση και λειτουργία του Συμβουλίου Μεταφορών, με συμβουλευτικό ρόλο, με συμμετοχή οργανωμένων συνόλων, πανεπιστημίων και τεχνοκρατών, για άντληση ιδεών για επίλυση προκλήσεων στον τομέα των μεταφορών.
243. Ανακοινώθηκε, τον Φεβρουάριο του 2023, το ενισχυμένο Σχέδιο προώθησης της ηλεκτροκίνησης για αγορά Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων και απόσυρση Ρυπογόνων Οχημάτων με συνολικό προϋπολογισμό €36,5 εκατ.
244. Εντατικοποίηση και στοχευμένοι έλεγχοι λεωφορείων και φορτηγών ενισχύοντας την οδική ασφάλεια.
245. Έχει διενεργηθεί μελέτη για την κτιριακή κατάσταση των κτιρίων που έχει στην κυριότητα του το Κράτος, ενώ ταυτόχρονα έχει εκκινήσει οπτικός και στατικός έλεγχος των κτιρίων αυτών, με στόχο την καταγραφή και βέλτιστη κατανομή του κτιριακού αποθέματος του κράτους αναλόγως των σύγχρονων και μελλοντικών αναγκών.
246. Τον Μάιο του 2023 ολοκληρώθηκε ο αποχαρακτηρισμός των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου της κατηγορίας SEVESO στο παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας δημιουργώντας σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές για την περιοχή

Πολιτική 5: Προστασία της πλούσιας βιοποικιλότητας της Κύπρου

247. Τον Ιούνιο του 2023, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ανασυστάθηκε ο Ουλαμός Πάταξης Λαθροθηρίας και υπογράφηκε σχετικό μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ Υπηρεσίας Θήρας και Αστυνομίας Κύπρου, στο πλαίσιο διασφάλισης της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας και παροχής απαραίτητης συνδρομής προς την Υπηρεσία από την Αστυνομία.

248. Τον Αύγουστο του 2023, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, προωθήθηκε δέσμη με έντεκα (11) μέτρα και δράσεις ενίσχυσης της αναπτυξιακής δραστηριότητας των Κοινοτήτων Ακάμα. Τα μέτρα αυτά επιδιώκουν να αντισταθμίσουν τις οικονομικές επιπτώσεις στους ιδιοκτήτες της γης και στις κοινότητες που επηρεάζονται από τον περιορισμό στην ανάπτυξη που επιβάλλεται από το καθεστώς περιβαλλοντικής προστασίας της περιοχής Δικτύου Natura 2000 της Χερσόνησου του Ακάμα. Με τα μέτρα αυτά επιχειρείται η διατήρηση του περιβάλλοντος και, ταυτόχρονα, η διάθεση εναλλακτικών αναπτυξιακών επιλογών στην περιοχή.

Πολιτική 6: Κυκλική Οικονομία - Διαχείριση Αποβλήτων

249. Το Νοέμβριο του 2023, υπογράφηκε η Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών Συμβούλων Μελετητών για το Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Πόλεως Χρυσοχούς. Το έργο, συνολικής αξίας €23,4 εκατ., θα εκτελεστεί σε τρεις φάσεις.

250. Αποχετευτικό Σύστημα Κοκκινοχωριών – ολοκληρώθηκε η κατασκευή του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στην Άχνα τον Δεκέμβριο του 2023 συνολικής αξίας €24 εκατ. με το σύστημα να εισέρχεται σε δοκιμαστική λειτουργία. Το έργο θα εξυπηρετεί 10 κοινότητες στην περιοχή Κοκκινοχωριών (7 της επαρχίας Αμμοχώστου και 3 της Επαρχίας Λάρνακας).

251. Ολοκληρώθηκε η κατασκευή των αποχετευτικών δικτύων Πύργου- Παρεκκλησιάς τον Δεκέμβριο 2023, έργο αξίας €18 εκατ. με το σύστημα να εισέρχεται σε δοκιμαστική λειτουργία.

252. Τον Ιούνιο του 2023, ξεκίνησε η κατασκευή των δικτύων συλλογής αστικών λυμάτων στους οικισμούς Δρομολαξιάς, Μενεού, Κιτίου και Περβολιών της Επαρχίας Λάρνακας. Παράλληλα, τον Ιανουάριο του 2024, υπογράφηκε η Σύμβαση για την κατασκευή του δικτύου συλλογής αστικών λυμάτων Τερσεφάνου. Ο συνολικός προϋπολογισμός των εν λόγω έργων ανέρχεται στα €108 εκατ.

253. Εντός του 2023, 16 Συμπλέγματα Αρχών Τοπικώς Αυτοδιοίκησης (11 Συμπλέγματα Δήμων και 5 Συμπλέγματα Κοινοτήτων), έχουν υπογράψει τη σχετική Σύμβαση για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για το Σύστημα Πληρώνω όσο Πετώ, που αντιστοιχεί στο 75% του συνολικού πληθυσμού που θα εξυπηρετεί το εν λόγω Σύστημα.

254. Τον Ιανουάριο του 2024, υπογράφηκαν οι Συμβάσεις για την προμήθεια 129 συμπιεστών χαρτιού και 2 μηχανών θρυμματισμού κλαδεμάτων, που αφορούν την εφαρμογή του προγράμματος μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων στις Επαρχίες Λεμεσού και Πάφου, ένα έργο με προϋπολογισμό πέραν των €10 εκατ.

255. Τον Ιούνιο του 2023, προκηρύχθηκε ο Διαγωνισμός για την προμήθεια 50 προκατασκευασμένων Πράσινων Περιπτέρων, θέτοντας σε τροχιά υλοποίησης το Έργο «Δημιουργία Δικτύου Πράσινων Περιπτέρων (Green Kiosks) για χωριστή ανακύκλωση σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές όλων των επαρχιών». Το έργο, συνολικής αξίας €3.9 εκατ., περιλαμβάνει τη σταδιακή παράδοση των περιπτέρων και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα του 2026.

256. Τον Απρίλιο του 2023, ξεκίνησε η πρότυπη δράση «Zero Waste to Landfill» (μηδενικά απορρίμματα στις χωματερές), για μετατροπή του Προεδρικού Μεγάρου σε Κτήριο Μηδενικών Απορριμμάτων στις χωματερές, μια δράση που μεταφέρθηκε και υλοποιήθηκε σε όλα τα Υπουργεία/Υφυπουργεία.

Πολιτική 7: Διαχείριση ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών

257. Τον Οκτώβριο 2023, αποφασίστηκε η δημιουργία ενισχυμένης υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας μέσα από την μετεξέλιξη της Πολιτικής Άμυνας και προς αυτό τον σκοπό έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα Τεχνικής Υποστήριξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
258. Συστάθηκε επιτροπή εμπειρογνομόνων για την αναβάθμιση της γραμμής του ευρωπαϊκού αριθμού έκτακτης ανάγκης 112, η οποία ετοιμάζει τα έγγραφα του διαγωνισμού για την ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος 112 και της πλατφόρμας διαχείρισης του 112, η οποία θα διαχειρίζεται τις κλήσεις των πολιτών, θα τις παραπέμπει στις αρμόδιες υπηρεσίες για ενέργειες και θα ενημερώνει έγκαιρα τον πολίτη σε περιπτώσεις κινδύνων από φυσικά και ανθρωπογενή αίτια. Παράλληλα, θα υπογραφεί σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας με την Ελληνική Δημοκρατία, η οποία θα βοηθήσει στην προώθηση της εφαρμογής του 112 στην Κύπρο.
259. Ολοκληρώθηκε, τον Ιούνιο του 2023, η πρώτη φάση του ολιστικού συστήματος επιτήρησης πυρκαγιών και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών, όπου με την αξιοποίηση τεχνολογικών μέσων (π.χ. αισθητήρων και drones) ενισχύθηκε ο βαθμός επιτήρησης της εδαφικής έκτασης της Δημοκρατίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών και άλλων κρίσεων. Επίσης, τον Ιανουάριο του 2024 ολοκληρώθηκε η μελέτη από τα αρμόδια Υπουργεία, για την επέκταση του συστήματος (Β' Φάση).
260. Στο πλαίσιο βελτίωσης του μηχανισμού πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών, το Υπουργικό Συμβούλιο τον Απρίλιο του 2023 όρισε Υπεύθυνο Συντονιστή ο οποίος αναλαμβάνει την άμεση ενεργοποίηση των υπάρχοντων μηχανισμών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών υπαίθρου και δασών και κινητοποιεί το όλο σύστημα κατάσβεσης .
261. Ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2023, η πρόσληψη και εκπαίδευση των πρώτων Εθελοντών Πυροσβεστών, που ενισχύουν πλέον οργανωμένα τις προσπάθειες της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στην πρόληψη και κατάσβεση πυρκαγιών.

Ενίσχυση αποτρεπτικής ισχύος, Άμυνα και Ασφάλεια

Ανάμεσα σε άλλα προωθήσαμε...

- τη σύσταση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΣΕΑ),

Πολιτική 1: Ενίσχυση Αποτρεπτικής Ικανότητας

262. Συστάθηκε τον Μάιο του 2023, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας (ΣΕΑ). Το ΣΕΑ λειτουργεί ως συμβουλευτικό όργανο, έχει ως στόχο τη συστηματική μελέτη και υποβολή συγκεκριμένων εισηγήσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο για όλα τα θέματα που αφορούν στην εθνική ασφάλεια της χώρας.
263. Έχουν αναβαθμιστεί σημαντικά οι σχέσεις ΚΔ - ΗΠΑ, έχει υπογραφεί η Δήλωση Προθέσεων ένταξης της Εθνικής Φρουράς στο State Partnership Program του Υπουργείου Άμυνας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής με συνεργάτη την Εθνοφρουρά της Πολιτείας New Jersey. Έχουν δρομολογηθεί κοινές ασκήσεις και εκπαιδεύσεις σε ετήσια βάση στο πλαίσιο του SPP, στο οποίο συμμετέχουν και άλλες χώρες μέλη του προγράμματος και έχει θεσμοθετηθεί ετήσιος διάλογος σε θέματα άμυνας και ασφάλειας σε επίπεδο Υπουργείων Άμυνας. Επίσης, ανανεώθηκε για ένα (1) έτος η άρση του εμπάργκο πώλησης οπλισμού προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

Πολιτική 2: Ισχυρές συνεργασίες – Αναβαθμισμένος ρόλος της Κύπρου

264. Έχουν αναπτυχθεί Συμφωνίες Στρατιωτικής Συνεργασίας με γειτονικές και άλλες χώρες, τριμερείς συνεργασίες με χώρες όπως το Ισραήλ, την Αίγυπτο, την Ιορδανία και την Αρμενία, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία τριμερούς συνεργασίας, με τα ΗΑΕ και τη Σερβία.
265. Τον Ιούνιο του 2023, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, εγκρίθηκε η υπογραφή της Κοινής Δήλωσης Προθέσεων (ΚΔΠ) μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία περιλαμβάνει συμμετοχές στελεχών και οπλιτών σε εκπαιδεύσεις με άλλες ένοπλες δυνάμεις για ενδυνάμωση και εκσυγχρονισμό του καταλυτικού και ρυθμιστικού ρόλου μας στον τομέα της Άμυνας.

Πολιτική 3: Σύγχρονος Ημिएπαγγελματικός Στρατός

266. Το έτος 2023 εφαρμόστηκαν, στη βάση των Κανονισμών, επιπρόσθετα αντικειμενικά κριτήρια στις κρίσεις Αξιωματικών βαθμού Συνταγματάρχη και άνω.
267. Το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Μάιο του 2023, ενέκρινε τροποποίηση Νομοθεσίας ώστε να δίνεται η δυνατότητα στον Υπουργό Άμυνας να παρέχει διευκολύνσεις στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Επαγγελματικών Συνδέσμων των μελών του Στρατού, για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους και παράλληλα να μπορούν να ασκούν τον συνδικαλιστικό τους ρόλο.
268. Τον Μάιο του 2023, υποβλήθηκαν στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο, Κανονισμοί Επιδομάτων και Ασφαλιστικής Κάλυψης για τα μέλη του Στρατού που ασκούν καθήκοντα αυξημένης επικινδυνότητας. Στόχος είναι να παρέχονται επιδόματα επικινδυνότητας και να θεσμοθετηθεί το επίδομα πλεύσης καθώς και η ασφαλιστική κάλυψη των μελών του Στρατού που είναι δικαιούχοι επιδομάτων επικινδυνότητας σε περίπτωση θανάτου ή πρόκλησης ολικής ή μερικής ανικανότητας.

Πολιτική 4: Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών

269. Ενίσχυση υπηρεσιών του Συντονιστικού Κέντρου Έρευνας και Διάσωσης, και ενδυνάμωση της ανταπόκρισης διαφόρων υπηρεσιών σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών. Το έτος 2023, έχει διερευνήσει 253 υποθέσεις, εκ των οποίων απαιτήθηκε η εκτέλεση 84 επιχειρήσεων με αποτέλεσμα τη διάσωση 1684 ατόμων. Επίσης διαχειρίστηκε 111 περιστατικά αφίξεων μεταναστών δια θαλάσσης το 2023.
270. Το Συντονιστικό Κέντρο «ΖΗΝΩΝ» είναι συνεχώς επανδρωμένο και στελεχωμένο με σκοπό να μπορεί να συνδράμει άμεσα τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο για την περαιτέρω ανάδειξη της χώρας μας ως κόμβο παροχής ανθρωπιστικών υπηρεσιών στην Ανατολική Μεσόγειο. Για παράδειγμα η συνδρομή μας στην κρίση στο ΣΟΥΔΑΝ και η εφαρμογή του Ειδικού Εθνικού Σχεδίου «ΕΣΤΙΑ» που μέσω αυτού εκκενώθηκαν από την εμπόλεμη περιοχή και επαναπατρίστηκαν μέσω της Κυπριακής Δημοκρατίας, 2611 υπήκοοι από 28 χώρες ή στις πρόσφατες εξελίξεις στο Ισραήλ όπου έχουν εκκενωθεί, 1088 υπήκοοι από 36 χώρες και έγινε επαναπατρισμός τους πίσω στις χώρες τους. Παράλληλα υπήρξε προετοιμασία για πιθανή ανάγκη εκκένωσης αμάχων και από τον Λίβανο.
271. Μέσω του νέου Εκπαιδευτικού Κέντρου Έρευνας και Διάσωσης που έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί από το 2023, η ΚΔ καθιερώνεται ως περιφερειακός κόμβος παροχής εκπαίδευσης Έρευνας και Διάσωσης.

Ισχυρός εταίρος στην Ευρώπη και τον κόσμο

Ανάμεσα σε άλλα πετύχαμε...

- την ενεργοποίηση του Σχεδίου ΑΜΑΛΘΕΙΑ, για παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στον άμαχο πληθυσμό της Γάζας,
- τη διεξαγωγή της 1ης Διακυβερνητικής Συνόδου Ελλάδας – Κύπρου,
- τη διεξαγωγή τριμερούς Συνόδου Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ.

Πολιτική 1: Ενίσχυση και θεσμοθέτηση Συνεργασίας με Γειτονικά Κράτη

272. Αναχώρησε τον Μάρτιο του 2024 πλοίο το οποίο μετέφερε ανθρωπιστική βοήθεια στον άμαχο πληθυσμό της Γάζας, ενεργοποιώντας το Σχέδιο ΑΜΑΛΘΕΙΑ της Κυπριακής Δημοκρατίας για θαλάσσιο διάδρομο παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας. Η πρωτοβουλία αποτελεί μια επιπρόσθετη δίοδο διέλευσης αναγκαίας ανθρωπιστικής βοήθειας που συμπληρώνει άλλες οδούς όπως η διέλευση από την Αίγυπτο στη Ράφα και οι ρίψεις από αέρος από την Ιορδανία, καθώς και μελλοντικά χερσαία σημεία διέλευσης / διόδους.
273. Πραγματοποιήθηκε, για πρώτη φορά, τον Νοέμβριο του 2023, Διακυβερνητική Σύνοδος Ελλάδας - Κύπρου. Συμφωνήθηκε αριθμός συγκεκριμένων μέτρων για αναβάθμιση της συνεργασίας σε θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, στον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, στον τομέα της Πολιτικής Προστασίας, στη Ναυτιλία, στην Ενέργεια, στην Παιδεία και στον Πολιτισμό.
274. Κατά το 2023 προσφέρθηκαν 40 εκπαιδεύσεις σε 953 συμμετέχοντες από 20 χώρες στο Κέντρο CYCLOPS. Η πλειοψηφία των εκπαιδεύσεων προσφέρθηκε σε συνεργασία με την αμερικανική κυβέρνηση. Προγράμματα προσφέρθηκαν και σε συνεργασία με τον ΟΗΕ και με τον Διεθνή Οργανισμό Τελωνείων. Τα έσοδα για το 2023 ήταν €100,000 απευθείας στο ταμείο του κράτους, και πρόσθετα €500,000 στην τοπική οικονομία της Λάρνακας.
275. Η Τριμερής Σύνοδος Κυπριακής Δημοκρατίας – Ελλάδος - Ισραήλ πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία, στις 4 Σεπτεμβρίου του 2023.
276. Τριμερείς Συναντήσεις σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών: 3 (ΚΔ-Ελλάδα-Ισραήλ – 31/3/2023, ΚΔ – Ισραήλ - Ελλάδα – 19/9/2023, ΚΔ – Ιορδανία - Ελλάδα – 22/9/2023 και ΚΔ – Ελλάδα - Αίγυπτος – 22/9/2023).
277. Στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής βοήθειας, υλοποιήθηκαν διμερή αναπτυξιακά έργα, υπογράφοντας Μνημόνια Συνεργασίας με την Ιορδανία χρηματοδοτώντας δράσεις ενδυνάμωσης των γυναικών και στον τομέα της Υγείας, και με την Παλαιστίνη για την κατασκευή κοινοτικού κέντρου στην Ein Qinya, κοντά στη Ραμάλα. Επίσης συμφωνήθηκε η χρηματοδότηση της κατασκευής ορφανοτροφείου στην Κένυα που υλοποιείται από το Ίδρυμα «Sofia for Children», όπως επίσης και στη Ζιμπάμπουε από το Ίδρυμα «Εθελοντές Γιατροί».

Πολιτική 2: Πιο Ενεργή και Αποτελεσματική Συμμετοχή Κύπρου στην ΕΕ

278. Ενόψει της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ το 2026, έχουν ξεκινήσει οι προετοιμασίες όπως η σύσταση Υπουργικής τον Μάιο 2023, χαρτογράφηση των αναγκών της Προεδρίας, αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών σε Βρυξέλλες και Λευκωσία, διαβούλευση με τα Υπουργεία κ.ά. Με τον διορισμό Υφυπουργού για Ευρωπαϊκά Θέματα, εντατικοποιήθηκαν οι διεργασίες για την προετοιμασία της Προεδρίας, τόσο σε σχέση με τον καθορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων, όσο και σε σχέση με οργανωτικά ζητήματα.
279. Ξεκίνησε η προετοιμασία για τη διοργάνωση της Συνόδου Κορυφής των MED 9 κατά το 2024. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η διεξαγωγή, πέραν της Συνόδου Κορυφής, Υπουργικών Συνόδων σε σειρά τομέων, ειδικού ενδιαφέροντος για την Κύπρο και τους εταίρους MED 9.

Πολιτική 3: Υπουργείο Εξωτερικών – Λειτουργία και Δομές

280. Αυξήθηκαν οι Διπλωματικές Αποστολές με το άνοιγμα Διπλωματικών Αποστολών στην Τζακάρτα (Ινδονησία) Μανάμα (Μπαχρέιν) και Μπουένος Άιρες (Αργεντινή) ενώ εντός του 2024 θα ανοίξουν Διπλωματικές Αποστολές σε Αστάνα (Καζακστάν) (Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 20 Δεκεμβρίου 2023) και Ερεβάν (Αρμενία) (Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2024)

Για μια Κύπρο ενωμένη

Συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για επίλυση του κυπριακού προβλήματος και προστασίας της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και για τη διαχείριση θεμάτων Κανονισμού Πράσινης Γραμμής και ενίσχυσης της Τ/Κ Κοινότητας. Αναφέρονται συνοπτικά τα εξής:

281. Θέμα ύψιστης προτεραιότητας αποτελεί η συνέχιση και εντατικοποίηση της μεθοδευμένης και συντονισμένης δράσης της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Διπλωματικών Αποστολών για:
  - 281.1. Δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών σε διεθνές επίπεδο, που θα επιτρέψουν την επανέναρξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας για επίτευξη συνολικής, βιώσιμης και λειτουργικής λύσης στο Κυπριακό, σύμφωνα με τα Ψηφίσματα του ΣΑ ΟΗΕ και το Ευρωπαϊκό κεκτημένο, η οποία θα αποκαθιστά και θα διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των Κυπρίων, θα εγγυάται την ενότητα ενός ομόσπονδου Κυπριακού κράτους, των πολιτών και των θεσμών του και θα προνοεί την κατάργηση εγγυήσεων και παράνομης παρουσίας ξένων στρατευμάτων στην Κύπρο.
  - 281.2. Διαφώτιση και ευαισθητοποίηση ξένων κυβερνήσεων, οργανισμών και διεθνούς κοινής γνώμης για τη συνεχιζόμενη, εδώ και 50 χρόνια, διαίρεση της Κύπρου και την παράνομη τουρκική κατοχή.
  - 281.3. Διαχείριση και προβολή των συνεπειών της τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής.
  - 281.4. Δημιουργία συνθηκών επανένωσης και προσέγγισης των δύο κοινοτήτων, αξιοποιώντας κυρίως τις δυνατότητες που παρέχονται στο πλαίσιο της ΕΕ και έχοντας υπόψη τη δεδηλωμένη κοινή επιθυμία Ε/Κ και Τ/Κ για ένα κοινό μέλλον στην ΕΕ.
  - 281.5. Αποτροπή αποσχιστικών ενεργειών κατά παράβαση των Ψηφισμάτων ΣΑ ΟΗΕ, τα οποία θα περιπλέξουν περαιτέρω τις προσπάθειες για επίτευξη λύσης.

Για τους Τουρκοκύπριους Συμπατριώτες μας

282. Με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Φεβρουάριο του 2024 τίθεται σε εφαρμογή δέσμη μέτρων για στήριξη των Τουρκοκυπρίων. Τα 14 μέτρα της δέσμης περιλαμβάνουν:

282.1. Στο πλαίσιο της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2007, έναρξη εξέτασης εκκρεμουσών αιτήσεων για παραχώρηση κυπριακής υπηκοότητας.

282.2. Καταβολή σύνταξης χρείας σε δικαιούχους.

282.3. Πρόσβαση ασθενών στις κλινικές υπηρεσίες του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου.

282.4. Κάλυψη έκτακτων και επείγουσών φαρμακευτικών αναγκών.

282.5. Διεύρυνση καταλόγου αγαθών στο πλαίσιο του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής με την προσθήκη 6 συγκεκριμένων προϊόντων.

282.6. Δικαίωμα συμμετοχής σε προγράμματα ανθρώπινου δυναμικού, στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων.

282.7. Δικαίωμα συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης του Κέντρου Παραγωγικότητας, όπως και σε επιμορφωτικά σεμινάρια για θέματα κεκτημένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

282.8. Δικαίωμα απόκτησης Κάρτας Πολιτισμού Νέων σε αυτούς που συμπληρώνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους.

282.9. Ενίσχυση της στελέχωσης στα σημεία διέλευσης.

282.10. Διαπλάτυνση του σημείου διέλευσης στον Άγιο Δομέτιο.

282.11. Μέτρα ταχείας διέλευσης για μαθητές στο σημείο διέλευσης του Λήδρα Πάλας.

282.12. Πρόσληψη λειτουργών με γνώση της τουρκικής γλώσσας στο Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη Λευκωσίας.

282.13. Διασφάλιση συνέχισης ομαλής λειτουργίας της μονάδας επεξεργασίας λυμάτων στη Μια Μηλιά.

282.14. Περαιτέρω διευκόλυνση πρόσβασης σε μουσουλμανικά μνημεία στις ελεύθερες περιοχές.

